

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A fekete imprezarió.

Budapest, július 22.

(K.) A reakció korán elhelyezi mutaványos bódéit a vásáron. A reakciós bódék imprezariója pedig beleüt a dobba és rákezd a csalogató beszédre:

— Bum, bum, bum! Tessék besétálni, uraim! Itt láthatók a nép igazi barátai, akiket semmivel sem lehet megvesztegetni, mert ők semmit sem akarnak maguknak, mindent csak az imádott népek. Bum! Itt láthatók a nép legönzettelenebb tanácsadói, akik mindenüket odaadják a szenvedőknek és nyomorultaknak: a szívük érzését, az eszük gondolatát, a két karjuk munkáját. Azonkívül odaadják azt is, ami nem az övék: az adót, a börtönt, a földi és a mennyei üdvösséget. Tessék besétálni, uraim! Azt kívánják talán az urak, hogy a nép barátai törődjenek a kormányképességgel is, ami nélkül nem valósíthatnák meg ígéreteiket? Helyes, uraim! Itt van a néppárti bódé. Ebben láthatók azok, akik hatvanhetes alapon állanak és soha, egy pillanatra sem feledkeznek meg a legfontosabból, hogy ugyanis az udvarnak kellemetlenek ne legyenek. Ebben láthatók az urak és a papok, akik Béccsel is gondolnak, Rómával is gondolnak: — oh, mindig az imádott nép érdekében. Tessék, tessék, uraim! Vagy idealisták is vannak önök között? Oh, az idealizmus is szép, uraim, az idealizmust is pártolni kell! S ha úgy gondolják, hogy nem a kormányképesség a fő, hanem a szándék nagysága, a szeretet komolysága és a munka nemessége — az is helyes, uraim! Van nekem olyan bódé is, ahol önök láthatnak néppárti férfiakat negyvennyolcas alapon. Még nem volt ugyan alkalmuk az önök tetszését megnyerni, de ez nem ok. Csak tessék besétálni, az én kitűnő művészeim égnék a vágtyól, hogy önöknek szolgálhassanak negyvennyolcas alapon. Tes-

sék, tessék, uraim! Van itt olyan bódé, ahol a zsidók nincsenek kizárva s együtt vannak keresztények, zsidók, papok és polgári férfiak, negyvennyolcasok, de delegációval: — ez is kitűnő látványosság, csak tessék besétálni! Ha pedig fájna önöknek, hogy ilyen kiváló társaságban zsidót lássanak, oh, én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy megvizsgálatom önöket! Itt van a legújabb bódé: az országos keresztény párt bódéja, teljesen víz- és zsidómentes, pappal vagy a nélkül, amint jobban tetszik, csak tessék besétálni. Tessék, tessék, uraim! Októberben vagy novemberben már talán késő lesz, most tessék magukat elhatározni. Van itt minden, amit ember kívánhat. Hatvanhetes néppárt, negyvennyolcas néppárt, keresztény párt mérsékelt zsidóirtalommal és teljesen tiszta keresztény párt! Amit csak szem és száj kívánhat. Tessék, tessék, most kezdődik. És mezitláb is szabad besétálni. Tessék, uraim!

Azt pedig senki se higgye, hogy ez vásári ráfogás. A reakció fekete imprezariója csakugyan ilyenformán kelletti a portékáját az országos vásáron. Sorra állítja az új bódékat, hogy a nagy választékkal a legkülönbözőbb izlést is kielégíthesse. Mikor úgy vette észre (és lehetetlen volt észre nem vennie), hogy a néppárt lassankint lejárja magát a piacon és a publikum, akármilyen naiv máskülönbösen, nem hajlandó a nép pártjának elfogadni azt a frakciót, mely mindig többet törődik Béccsel és Rómával, mint a néppel, akkor megcsinálta az új kiadást: a negyvennyolcas néppártot. Ha ez sem volna elég, hát ajánlja a népnek az Ugron-pártot, mely negyvennyolcas, de az orthodox függetlenségi megtagadják, keresztény törekvésű, de zsidó tagjai is vannak. S ha még ez sem tetszenék, hát csinál a reakció még külön pártot is, ahol papok és zsidók nélkül készül a keresztény politika. Ez a legújabb: az országos

keresztény párt, mely némi titokzatossággal és nevek említése nélkül most bontotta ki programlobogóját. Ez a sokfajta párt úgy tesz ugyan, mintha egymásnak halalos ellensége volna, de a reakció, mint vezető imprezarió, a markába nevet, mert hiszen neki nem újság, hogy a primadonnák egymással gyűlölködve vetélkedjenek. Hadd marakodjanak. A direktornak csak felt házak kellenek s neki mindegy, hogy melyik primadonna csinál házakat. Csak csináljanak. S az ő spekulációja éppen az, hogy mentül több bódéja és primadonnája van, mentül több izlésnek próbál hódolni: annál valószínűbb, hogy sok publikuma lesz. Olyan országos vásár idejére pedig, amilyen október végén vagy november elején a választásokkal elkövetkezik, okos imprezarió több hálót vet ki, sokféle kísérettel környékezi meg a népet. Mert könnyű a szabadelpvű pártnak! Neki nincs szüksége kikiáltóra és reklámra és ravaszkodásra. Az ő sátrába csak úgy dől a publikum, mert kipróbálta és ismeri és szereti már. De hajh, a reakciónak rossz a hire és a legtöbb ember már a cégére elől is menekül. Ravaszodik tehát az imprezarió és kísérletezik. Megosztja az attrakcióit, egyik bódéba is helyez néhányat, másikkba is, mindegyiknek más nevet ad és más köntösbe dugja: — hiszen mindegyik bódében megragadhatnak a kíváncsiak. S ha mindegyikben kevés is, együttvéve mégis sok lehet. A fekete imprezarió pedig a végső numerusra gondol: hogy a reakció sátraiban mentül többen legyenek.

Olyan világos ez a vásári taktika és mégsem fölösleges rá figyelmeztetni. S bármilyen kevésé aktuális most még a választásokról beszélni: kötelesség rámutatni a reakció új meg új fintáira. Ne téveszsen meg tehát senkit, ha minden héten újabb lobogóval látja felvonulni a reakció álorcás katonáit. Csak a lobogón van valami csekély eltérés, csak

T Á R C A.

Paraszt-királyok hazája.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Feszli Géza.

Elüljáró szó gyanánt ime, egy bosnyák dráma az életből. Szereplői az előtérben: egy szerelmes legény meg egy hitszegő asszony; a háttérben pedig a legyilkolt férj meg a hóhér.

A déli nap égető sugara átjárta a lelkét és perzselő szenvedélyt fakasztott a legény szívében. Az asszony pedig — másnak az asszonya — viszonozta az égő szerelmet és ugyane peretől kezdve az elletétes szenvedélynek egyenrangú erejével meggyűlölte és megutálta az ő törvényes urát és férjét.

Délvidéki parasztházasságtörés! Magasba csapó láng, korlátokat romboló indulat, láncokat tépő hatalom! Ami a kultúra lovagjainak életművészetében, a nagyvárosok hervadt férfialakjainak életrendjében csupán fűszer, puszta szórakozás, inkább szeszély, mint szenvedély, az a vad indulatok faragatlan parasztjainál a lélek élv-zökésségeinek centralizált üdvössége, melynek önkénytelenül jelentkező mottója nem lehet más, mint ez: győzelem vagy halál.

A mi bosnyák szerelmeseink győzni akartak és hogy teljessé legyen a győzelem, hogy a kölcsönös birtoklásnak ne legyen semmi akadály: eltépték a törvényszerű láncot, ledöntötték a gyűlölt tilalomfát. Eppen úgy, mint Arany balladáinak hősnője: gyilkolásra szövetkeztek itt is a szerető és a feleség. Felosztották egymás között megfelelően a szerepeket. Az erősebb gondolkodású asszony kieszelte a tervet és a kivitel mó-

dózatait, az erősebb karu férfi pedig végrehajtotta a büntényt. Megölték a férjét, olthatatlan szerelmüknek feszélyező akadályát.

Tétova nélkül, dühvel hajtották végre a bűnt, mert a déli nap égető sugarai által dajkált vágy, mely folyamatában természetes, méreteiben hatalmas és szomjuságában olthatatlan, ugyan-csak másképpen okosodik, mint a törvény holt betűjének hidegen gondolkodó kommentátora: a bíró. A szerelmesek szubjektív itéletének szempontjából tekintve, úgy tűnt föl a férjnek mindennapos joga, mintha az nem jog, hanem visszaélés, sőt ennél is több, mintha — lopás volna. Eltették tehát láb alul — a tolvajt.

— Ezt az asszonyt az én számomra teremtetted az Isten! — így gondolkodott a legény.

— Ezt a legényt nekem ajándékozta a Gondviselés! — így érezte az asszony.

— Ami ennek a szabad szövetkezésnek utjába akadályt gördít, az lehet ugyan törvény, de igazság nem. Ilyenforma lehetett mind a kettőnek az érzelmeofilozófiája, mely a parasztlélekben megnyilatkozik mindig, valahányszor az objektív törvénnyel az ő szubjektív érzése hadilábon áll.

A büntény kitűdött. A szerelmeseket elfogták. A szenvedély rabjai a törvény rabjaivá lettek és a szigorú törvényszék kimondta rájuk a halált.

A beszámíthatóság kérdése, ez a grasszáló kulturfogalom nem játszott bele a bűnügy elbírálásába. Pedig itt ugyancsak érvelhetett volna a védő azzal a generálisfogással, hogy korlátozva volt a szabad akarat. A vér hullámvérése a lemondás köteleességétől el és a vágy omnipotenciája felé hajlított az akarat szabadságát, az elhatározás iránytűjét. A legénynek, ki a gyilkosságot végrehajtotta: vallásává lett a szerelem, Madon-

nájává a szerelmese, fanatizmusává a férj iránti gyűlölet és predestinációjává a gyilkolás.

A legény a vizsgálat folyamán nagynehezen mégis belátta, hogy ő a törvény szerint bűnös — hiszen gyilkolt. De éppenséggel nem volt képes megérteni, hogy miért zaklatják az ő szerelmes ideálját, az ő lelke edességét, a Madonnáját.

A törvényszék persze másképp gondolkozott.

A két halalos ítéletnek kétél által való végrehajtására lecitálták Boszniába a bécsi hóhért.

A hóhér megjelent. Dupla munkájának első felét befejezte. Két akasztófa — mintha hirdetni akarná a földi igazságot — komoran meredez az ég felé, fölöttük megáll a legsötétebb felhő és elzárja a napsugarat.

A halálraítéltek már a vesztőkarok előtt vannak. Újból felolvassák nekik az ítéletet, melynek értelmében a súlyosabb büntetés a legényt terheli. Ő lesz az akasztófának második, az asszony pedig az első halottja.

Az asszony szűf, fiatal, erős. Halvány arccal, deátor testtartással a bitófa alá lép. A hóhér megkezdi a kötözgetés munkáját. Mikor ezt a legény meglátja, egyszerre földre veti magát, kézzel-lábbal rugni kapálódzni kezd, sirva és jajgatva ordít és közbe-közbe hörgi a szavakat.

— Csak engem, csak engem . . .

A környezet megbénultan nézi a jelenetet, a bitófa alatt álló asszony pedig összeráncolt szemöldökkel, szikrázó szemmel odakiált jajgató szerelmesének:

— Ne légy gyáva én miattam te! Hisz egyszer ugys meg kell halnom nekem is . . .

A paraszt amazon szavára összeszedi magát a legény. Ránéz merően a feketeszemű hősnőre

a név más: a cél mindig ugyanaz. Akár hatvanhetes néppárt, akár negyvennyolcas néppárt, akár vegyes, akár tiszta keresztény-párt: ezek a figurációk nem véletlenek s csak látszat szerint ellenségei egymásnak. Igazság szerint megannyi a reakciót szolgálja s a fekete imprezárió drójtán táncol. Felülni egyiknek sem szabad. Csak hadd mutatkozzék mindahét bőrében: mindig rá lehet és rá kell ismerni a reakcióra. Elárulja az az egyetlen, minden formájában jelentkező tulajdonsága, hogy a nemzeti erőket szét szeretné bontani és kigyló a szeme, ha ezt a szót hallja: felekezett. Ez neki a legfőbb, az egyetlen szent. S azért is kerülje messziről mindenki, akinek a nemzet a legszentebb...

BELFÖLD.

A miniszterelnök Budapesten. Széll Kálmán miniszterelnök ma reggel két napi tartózkodásra a fővárosba érkezett, több sürgős ügy elintézése végett. Este megjelent a szabadalvúpartkörben, ahol a kánikula dacára is elég sokan voltak és a pompás színpad, pompás hangulatban levő vezért valóságos ovációval fogadták. A miniszterelnök hosszasán érkezett báró Podmaniczky pártelnökkel és Ploze igazságügyminiszterrel, valamint a párt több tagjával.

Besseney Ferenc lemondása. Besseney Ferenc országyűlési képviselő báró Podmaniczky Frigyeshez, a szabadalvúpart elnökehez intézett levélben bejelentette a pártból való kilépését. Ezzel egyidejűleg lemondott a mandátumáról is. Ma este a szabadalvúpartkörben sokat beszéltek Besseney lemondásáról, amelyet annak tulajdonitanak, hogy kerületében két más jelölt is lépett fel szabadalvúparti programmal és a párt elnöksége mindkét jelölést tudomásul vette, — a mint másképp nem is eszékedhetett — s e miatt Besseney úgy érezte, hogy a párt őt elejtette. A pártnak a klubban volt tagjai őszinte sajnálattal értesültek a szimpatikus képviselőnek erről a hirtelen elhatározásáról. A *kisbecsereki* kerületben így most már csak két jelölt maradt, akiknek ilyenformán alkalmuk lesz már az általános választás előtt megmérkőzniük. A jelöltek Szűcs Ernő, a temesvári szabadalvúpart elnöke és Steiner Ferenc, az ottani volt nemzeti párt elnöke.

Lemondott fűmél városatyák. Fűmében mint ottani tudósítók jelenti, a reprezentanza három tagja: Descovich Henrik magánhivatalnok, Mohovich Donato kereskedő és Paucovich Mátyás a polgármesterhez intézett levelükben bejelentették, hogy ury a képviselőtestületi tagságról, mint az egyes bizottságokban elfoglalt tisztségükről lemondanak. Mind a

és szerelmes csillogással bucsuznak egymástól a szemek. A legény nem vesztette el többé lélekerejét egy pillanatra sem. Meghalt — az asszony kivégeztése után — bátran, majdnem úgy, mintha az ő öngyilkossági szándékának végrehajtására rendelték volna ki a hóhér.

Hogy mennyi elszántsággal, sőt majdnem bravúrral nézett ezután a legény mindvégig farkasszemet a büntető igazságszolgáltatással, erről a hóhér szakértő kritikája tanuskodik legilletékesebben.

— Évek előtt — így szólott a jusztifikáció után a bécsi gyepmester környezetéhez — ilyenformán viselte magát Franciscone is.

— Az a nemes családból származó fiatal olasz, akit Bécsben kivégeztek? — kérdi a környezet.

— Igen az!

— Nos és hogy viselte magát Franciscone a bitófa alatt? — kérdi ismét a hóhér.

— Mint egy igazi gavallér — válaszol emez.

Ezt a jellemző epizódot a bosnyák igazságszolgáltatás keretéből az esetnek egyik szemtanúja, a bosnyák esendőrség feje és szervezője, Cvjeticianin Emánuel tábornok mesélte el. Ez az élesen ítélező, mélyen gondolkodó és érdemei révén nagy tekintélynek, valamint erélyes igazságérzet folytán általános szeretetnek örvendő főúszát közvetlenül az okkupáció után állították helyre a személy- és vagyonbiztonságot. Azokat a kétes tömegeket vette üldözébe, melyek annak idején a forradalom ürügye alatt rabolták és gyilkolták. Akkor — Cvjeticianin tábornok szerint — a bihácsi kerületben egymagában három hó elforgása alatt ötvenkét halálos ítéletet kellett végrehajtani. Azóta két-három év alatt jut szomorú szerepéhez a hóhér. Es hogy az utóbbi években milyen más a halálos ítéletek büntömtívuma, ennek illusztrálá-

három urat az idén választották be először a reprezentanzába és hír szerint az új renddel való elégedetenségük miatt vonulnak vissza.

Az állami tisztviselők mozgalma.

Budapest, július 22.

Általános lelkesedés fogadja a tisztviselői körökben a kongresszus eszméjét, úgy hogy remélhető, hogy ez a kongresszus imponáns manifesztációja lesz az állami tisztviselők összetartásának és jogos kívánságainak. Ma a következő tudósításokat kaptuk a tisztviselők szervezkedéséről:

Az aradi és új aradi állami tisztviselők intézőbizottsága értekezletet tartott s albizottságot küldött ki a megindítandó mozgalom tervezetének kidolgozására. Az albizottság, melynek elnöke Dömötör László főreáliskolai tanár volt, tagjai pedig Botka István pénzügyigazgatósági tisztikár és Pókász Imre tányítóképzőintézet tanár, el is járt megbízatásában s a tervezetet elkészítette. A program, melyet ma, hétfőn délután hat órakor mutatnak be az értekezleten, a következők:

1. A m. kir. állami tisztviselők fizetése az osztrák állami tisztviselők fizetésével, lakbéré pedig a katonai lakbérével legyen egyenlő.

2. Az állami tisztviselők javadalmazásának a szolgálati évek irányában való emelkedése minden eshetőség ellen biztosítva legyen.

3. A fokozatos előléptetés legvégső határa öt év legyen és az előléptetésre nézve az eladósodás ne legyen akadály.

4. A felső iskolák végzésével nyert képesítés alapján alkalmazott állami tisztviselők köteles szolgálati ideje harminc év legyen.

5. Az özevnyi nyugdíj és árván maradt gyermekek nevelési pótléka fölemeltessék és a nevelési pótlék már egy gyermek után is járjon.

6. A tisztviselők temetési járuléka minden körülmény között — még ha nőten is — kiadassék.

7. A tisztviselők mindenütt egyforma napi- és fuvardíjzt kapjanak. Az 1896. évi min. tan. szabályzat 17. és 27. szakasza töröndő.

8. A kinevezés folytán beálló áthelyezés esetére is érvényben legyen a hivatozott minisztertanácsai szabályzat 40 szakasza. Vagyis a kinevezés esetére is megkapja a tisztviselő az átköltözési illetéket.

9. Sürgősen alkottassék megfelelő szolgálati pragmatika.

10. Az államtisztviselők mindenütt hassanak oda, hogy a képviselőjelöltek vegyék föl programjukba a fentebbi pontokban felsorolt kívánalmak megvalósítását.

A *lopánfalvai állami tisztviselők* intéző-bizottsága július 9-ikén tartott második értekezletén egyhangulag kimondta, hogy az országos kongresszusnak Budapesten való megtartását szükségesnek látja a végböl,

hogy az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítása céljából az összesség érdekeit kellően méltató és a kívánalmakat egységesen kifejező memorandum szerkesztessék. Ez a bizottság is a mozgalomról csak úgy remél sikert, ha az óhajátok egy ember kérelmeként jutnak kifejezésre. A bizottság a következő pontokat kívánja a memorandumba felvéteni:

1. Alkottassék meg a szolgálati pragmatika s ebben mondassék ki, hogy a szolgálati idő harminc év legyen negyven év helyett.

2. Az állami tisztviselők fizetése az osztrák tisztviselők fizetésével, lakbéré pedig a katonai lakbérével legyen egyenlő.

3. Az özevnyi nyugdíj s az árván nevelési pótléka méltányosan felemeltessék s egy gyermek is nevelési pótlékban részesüljön.

4. Az állami tisztviselők gyermekei tandíjmentességet élvezzenek.

5. Az exponált helyeken alkalmazott tisztviselők részére az ily helyeken uralkodó általános drágaság folytán helyi, illetve működési pótlék állapíttassék meg. Exponált helyeknek mondassanak ki azok, amelyek kereskedelmi forgalommal bíró városolt vagy vasuti állomástól legalább 20 kilométer távolságra vannak.

6. A katonai tényleges szolgálati idő a nyugdíjba beszámíttassék, arra való tekintet nélkül, hogy a tisztviselő azon szolgálatot mikor teljesítette.

7. Az ugyanazon fizetési fokozatba beosztott állami tisztviselők — szolgálati ágak szerinti különbség nélkül — egyenlő napidíjban és utazási költségben részesüljenek.

8. A bizottság a hírlapokban említett hitelszövegetek vagy segélyszövegetek létesítését nem tartja a tisztviselők anyagi helyzetének kívánt javítása érdekében elegendőnek és célra vezetőnek, sőt amennyiben adósságinálásra könnyebb alkalmat szolgáltatna — veszélyesnek tekinti.

Elhatározta végül a bizottság, hogy az országos kongresszuson lehetőleg képviseltesse magát, de a kiküldöttükre nézve később jog határozni.

Bártfán július 1-én megalakult az intéző bizottság dr. Vass Antal elnöke alatt s a következő határozatokat hozta:

A július hó 1-én alakult értekezlet jegyzőkönyvét a tagok hitelesítették s egyszersmind elhatározták, hogy a bizottság köszönetet szavaz a tordaiaknak, szegedieknek és üdvözli az „Államtisztviselők kongresszusát előkészítő központi bizottságot”. Az ülés tudomásul veszi az elnök által felolvasott zalaegerszegi memorandumot, továbbá a pancsovaiak, komáromiak s az állami tisztviselők kongresszusát előkészítő bizottságok átiratait. Az értekezlet elhatározta, hogy a bizottságot az országos kongresszuson egy tagja képviseli s csatokolja a különböző bizottságok javaslataihoz.

sára mondta el az imént leirt bosnyák szerelmi tragédiát a tábornok.

En pedig azért számoltam be a borzalmas jelenetről, mert az, szerintem, olyan kulcs, mely kombinálva a geográfiai viszonyokkal, megnyitja előttünk a néplelek rejtett fiókjait és szemlélhetővé teszi ury a bosnyák, mint a szomszéd népek jellemét.

A kopár hölgyeknek és a mult időhöz tartozó elhanyagoltágnak természetes folyománya, hogy a nép rendkívül szegény. A szegénység és a nap heve emeli a legnagyobb értékek közé az embert, vagyis az egyik embernek a másik iránt érzett szeretetét. Nem a vagyon, nem a kultúra, nem a komfort képviselik itt az élet örömeinek forrását, hanem az ember maga. Magának az embernek pedig a barátságban és a szerelemben rejlik az értéke és nem abban, ami rajta kívül áll. Szegénység és a déli nap melege kettős ok, hogy az emberérték ázsiója emelkedjék, mint ahogy kultúra és hideg égöv elszigeteltté, számítottá és rideggé teszi az embert. A kultürember nem a bensőséget kultiválja, hanem az ismeretségek terjedelmességét. Neki nem intenzívításra van szüksége, hanem variációkra. Erzelemeserője gyakoribb és éppen ezért felületesebb. A kultüremberk életben szerelmek és barátságok nem annyira minőségileg, mint inkább mennyiségileg játszanak szerepet. Maga a kultüra eszméket is lehel feléje, ha szórakozói vágyik rendelkezésre állának az intézmények, mulathat a nélkül, hogy rászorulna ismerőse vagy barátára, akivel eszmét cseréljen. Ezzel ellentétben a kezdetleges állapotok közt élő ember a bensőséget kénytelen kultiválni, annál is inkább, mert ismerőseinek sorozata alig lehet terjedelmes. Neki igenis mélységre van szüksége, hogy illúziója és hiúsága kielégíttessék, mert a variációk köre szűk. Szerelme kell, hogy mélységes, barátsága hűséges legyen, mert a kvalitás silányosságát nála nem ellensúlyozhatja a kvantitás. Fogvatékos kulturális helyzete nem

lehel eszmét és nem provokál érzést és nem fejleszt a lelkében meletet.

Ha lelkében hiányt érez és kívánatossá válik rá nézve a fölmelegedés: embertársra van szüksége, aki szeresse és akit szeressen. Ezért emelkedik az ázsiója a szerelemnek is, a barátságok is. Ahol pedig e kettőnek magasán áll a kurzusbeli értéke, ott az ellentét, vagyis a gyűlölet szintén hatalmasabban méreteken dühög. Es ha már a sziklás talaj és kopár hegyvidék, illetőleg az ezzel kapcsolatos szegénység és kulturális hátramaradottság olyan tényező gyanánt szerepel itt, mely által a néplelekben az intenzív barátság, szerelme és gyűlölet ütnek tanyát, mennyivel inkább felfokozza e szenvedélyeket a legjelentékenyebb faktor: a forró napsugár. Ha még a kopár sziklából is — indirekte — szenvedélyesség fakad és nemzedékről-nemzedékre átöröklik, mennyivel szenvedélyesebbé válik a vér hullámverése a nap perzselő heve által, melynek révén a fizikai hőség: pszichikai *hevesség*gé változik át. Az a nép, mely szegénység és bárdolatlansága következtében rá van utalva arra, hogy a szerelemben és a szeretetben találja föl az életnek nemesek a legnagyobb, de majdnem egyetlen gyönyörét: a déli klímának lelket hevítő hatása által a végtelenségig szenvedélyesség, szerelmében és gyűlöletében örjngövé és féktele né válik.

Ezt olvastam ki a Cvjeticianin tábornok által elmesélt bosnyák házasságtörési drámából és ezt olvastam ki a bosnyák-dalmata vasutvonal mentén az üdvözlésünkre megjelent nép szeméből. *A férfi szeme imponál itt, a nő ingerel.* Az a fekete tűz, mely a szemekből kisugárzik, a lélek hámorának forróságára vall.

Legimpozánsabb volt a mélytűzű szemek villogása Zavalánál, ahol egy festői látványt láttunk tanui. Eleven hegyet láttunk. Olyan hegyet, mely emberekkel van beültetve. Az állomás

A **murassombati** tisztviselők csatlakoztak az országos mozgalomhoz s annak támogatására fölkérlik a kerület országgyűlési képviselőjét, gróf **Széchenyi Tivadart**, aki **Sádry József** járásbíróhoz intézett levelében a legnagyobb készséggel ígérte meg támogatását, elismerve a tisztviselők kívánságainak jogosultságát.

A **vasvári** tisztviselők által megtartott értekezlet csatlakozott az országos mozgalomhoz s fölkérte támogatására **Buzáth Ferenc** országgyűlési képviselőt, aki ezt készséggel meg is ígérte. Az értekezlet állandó bizottságot is választott, melynek elnöke **Babos József** kir. járásbíró, jegyzője pedig **Radó Benő** kir. járásbírósi aljegyző.

Körmendről jelentik, hogy az ottani állami tisztviselők e hó 9-ikén **Illés Antal** járásbíró elnöklete alatt megtartott értekezletükön csatlakoztak az országos mozgalomhoz.

A **felső-évi** állami tisztviselők e hó 10-ikén **Csébi Pogány Gusztáv** illetőtáblai bíró elnöklete alatt tartott értekezletükön határozták el az országos mozgalomhoz való csatlakozásukat.

A **ásvári** állami tisztviselők e hó 14-ikén **Hódossy Jenő** járásbíró elnöklete alatt értekezletet tartottak, melyen az országos mozgalomhoz való csatlakozásukat kimondták és elhatározták, hogy az országos kongresszuson képviselhetik magukat, a mozgalmat állandóan figyelemmel kísérik és előmozdítják.

Kőszegen e hó 7-én tartottak értekezletet a tisztviselők s csatlakoztak a mozgalomhoz. Állandó bizottságot is választottak, amelynek elnöke **Korchmáros Gáspár** járásbíró, intéző elnöke **Terplán Kornél** albiró, alelnökei **Hutter Ferenc** adótáros, **Hechinger Imre** postafőnök és **Endrédi Gábor** polgári iskolai igazgató. Ezen felül 9 bizottsági tagot és 2 jegyzőt választottak. Az országos kongresszuson **Terplán Kornél** és **Endrédi Gábor** által képviselhetik magukat. Kivánalmak közt a vasárnapi munkaszünet és a szabadságidő szabályozása is szerepelnek.

A **kis-czei** tisztviselők állandó bizottságának elnöke **Neuhauer Imre** adótáros, jegyzője **Reif Zsigmond**. A bizottság a kongresszuson 3 tagu küldöttséggel képviselheti magát. Felkéri a mozgalom támogatására a kerület képviselőjét, **Győry Elek**et is.

KÜLFÖLD.

Szerb udvari titkok. Zürichben egy állítólagos szerb államférfi, aki azonban nem hajlandó a nevét elárulni, röpiratot tett közzé ily címmel: *Draga und ihre Umtriebe in Serbien*. Ebben a röpiratban a névtelen szerző nem kisebb állítást kockáztat, mint azt, hogy **Sándor** király a

területre egy kis fensik a hegy közepén; balra fölünk a hegyről lefelé a völgybe látunk, fölünk jobbra a sziklás hegykup terjeszkedik fölfelé. A kisebb-nagyobb sziklák tömördek mennyiségét gyöngye vegetáció rámázza be és ez a zölddel körített sok sziklatömb szolgált zártzárk, állóhely és páholyulés gyanánt. Ezeket a természet által odakinált üd- és állóhelyeken helyezték el a zavalai férfiak, nőket, aggodtak és gyermekeket az ő színekben pompázó keleti kosz-tümjükben. Itt egy turbános mohamedán ül. mellette álló szomszédján a piros fez provokálja a figyelmet, amott szingzardg katrineákkal és csillogó esecsobesékkal tele aggatva lányok, asszonyok helyezkednek el, ez áll, amaz ül, a harmadik a negyediknek vallára támaszkodik és a századik éppen úgy, mint a kétszázadik, visszatükrözi, illusztrálja, bemutatja a szinompában gazdag Dél-Keletet, a primitív muveitési fokot, a fizikai erőt, a szemekből lobogó kíváncsiságot és a dészakai szenvedélyt. És mindez sziklák talajon, kacskaringós zölddel körülövezett köveken tárja előnk egy vadregényes hegyoldal.

E meglepő panoráma ötlete a zavalai bíró agyánba született. Olyan parasztpoéta lehet ez a bíró, aki a betűvetéshez ugyan nem — de a költészethez ért.

Ha az a következtetés, melyet a látottakból levontam, a valóságnak megfelel, akkor a délvideknek, a bosnyákok, heregovecok, dalmátok régi szokásának, a vérbosszu egykori divatjának keletkezési okai is föltárulnak előttünk.

A kérdéseimre nyert válaszok és információk közül idézem itt e szót: „bratimstvo.“ A baráti szövetezésnek, a komaságnak egy neve ez. A vér, a rokonszenv vagy családi nexus révén létrejövő társulást, együvéartozást — vagy hogy a mi viszonyainkból merített szóval éljek: a szeretet klikkjét jelenti. Ez által, illetőleg e szövetezés cím alatt alakulnak egygyé a különböző csoportok, melyeknek tagjai véd- és dacsözvetségben állanak egymás-

Draga királyné befolyása alatt kész volt atyját, Milánt láb alól eltétni.

Ez a szörnyűség vád inkább a röpirat szerzőjét itéli el, semmint **Sándor** királyt, akiről csak bolond fej tételezhet fel ilyesmit. A röpirat körülbelül ezt mondja a **Milán** király ellen elkövetett merényletről:

Amidőn **Milán** király ellen **Knezevics** merényletet követett el, Szerbiában állítólag maideuntt azt hitték, hogy ez a terv a konakból indult ki. A merénylet körülményei azt tanusították, hogy az előkészítésben sok befolyás egyén működött közre. A sabaci prefektus, **Angyelic Zsivki**, akit **Sándor** király meghitt emberének tartottak, utlevelet adott a merénylőnek. Elsőül fogták el. A börtönben, amint fogolytársai beszélik, váltig fenyegetőzött, hogy a bíróság előtt le fogja leplezni a merénylet igaz szerzőjét. Végül az történt, hogy a börtönben megfojtották.

Knezevicsnek, a merénylőnek megígérték, hogy megkegyelmeznek neki, ha a szerzést a radikális pártra hárítja. Bizott is abban, hogy az utolsó percében kegyelmet kap. Mikor láatta, hogy a kegyelem elmarad, a kivégzéshez egybegyűlt hírlapírók és külföldiek előtt meg akarta nevezni az igazi bűnszerzőt. De utolsó szavait elnyomta a dobszó és a trombiták hangja.

A pörben egy rejtélyes egyén szerepelt **Krezo-vics** név alatt. Ez kategorikus hangon kijelentette, hogy a merényletet ő kezdeményezte a radikális párt vezéreivel együtt.

Sándor király az esküvője alkalmával megkegyelmezt a radikális párt vezéreinek, **Krezo-vics**nak azonban nem. Néhányan érdeklődtek a sorsa iránt, de nem bírták megtudni, hogy **Krezo-vics** hol van elitoga és hogy egyáltalán él-e.

A börtönben a radikális pártvezérekkel kegyetlenül bántak. Ezt **Sándor** király rendelte el, aki — a röpirat szerzője szerint, — **Bademics** rendőrnöknek még azt is meghagyta egy ideges percében, hogy *tüzes vassal égettesse ki a szemeket*. A kegyetlen és veszélyes parancs végrehajtását **Milán** király akadályozta meg.

Knezevics merénylőt **Uzelac Péter**, fedezte föl, aki **Sándor** király meghitt embere volt és akit a legutóbbi időkig szivesen láttak a belgrádi konaknál. Most eltűnt.

Milán király utóbb bizonyos levelekből azt a meggyőződést szerezte, hogy a sabaci merényletben része volt **Draga királynénak** és **Sándor királynak**. Ennek a meggyőződésnek kifejezést adott abban a levélben, amelyet **Ferenc József** királyhoz intézett és amelyben azt kéri, hogy semmi esetre se engedje őt Szerbiában eltemetni.

Az adatokat erre nézve **Gencsics** volt igazságügy-miniszter szolgáltatta, aki most a poszareváci börtönben ül.

A merénylet törzesszei közül nemrég meghalt a csendőrség volt parancsnoka is. Család a úgy vélte, hogy a halált mérgezés okozta és ezért a holttest boncolását kérte. De a boncolás nem történt meg.

Aki az egyik csoport tagját bántja, az megsértette valamennyit. Ez — úgy vélem — esirája a vérbosszu alapvető gondolatának, mely lényegében nem egyéb, mint a „nem személyes sérelem megtorlása.“

Maga a vérbosszu, bármennyire vad vonása a gyűlöletnek, azért mégis a szeretet intenzívítása mellett bizonyít. Nem nyugodni meg abban a meg nem változtatható faktumban, hogy szívünknek egyik kedves alakját „a gonosz ellenség“ meglötte, a néma és tehetetlen halott helyett bealanni szószólónak, eszelekvőnek, tör- és fegyverforgatónak, ez az emberi természet vad poézisének egyik csillogó vonása, mely nem csupán a gyűlölet erőjéről, hanem a szeretet hatalmáról is tanuskodik. És hogy az elmúlt generációk véres pörököszeit nem folytatja többé a jelenlegi nemzedék, ez nem az érzés erejének hanyatlására vall, hanem a *vérbíróság* szerencsés koncepciójának tudható be. De még ebben a vértörvényességben is, mely a véres viszályok megszüntetését célozta és elérte, domináló vonás a családi és baráti szeretet iránt való nagy fogékonyság.

Bármily zordul hangozzék is az énevezés, alapjában véve a vérbíróság még sem volt más, mint a kibékülés ceremóniás ünnepe. Eceremoniának bizonyára nem a két család részéről választott bírák biztositották a kiengesztelő hatását, hanem a koncepciónak az a zseniális ötlete, hogy a bírák mellett ősz anyák foglaltak helyet, előttük pedig a család escesemőinek bölcsői ringottak. Ezek az appelláltak a családi érzésre, ezek törték meg azt a vérbosszura sarkoló gyűlöletet, mely alapjában véve a családi érzésből és a szeretetből fakadt.

Mind a három ország férfiakossága olybá tűnt fel előttem, mintha **Nikita**nak, a montenegrói fejedelemnek alakja többszörösített kiadásban százával és ezrivel szaladgálna körülöttünk. A letűnt uzust, a parasztkirályoknak nevezett vajdáknak

A merénylet meghiusulván, **Draga** legalább arra törekedett, hogy **Milánt** az orosz udvarnál még rosszabb hírbe hozza. Mikor **Manzuoff** orosz ügyvivő Bécsben járt, az orosz követség dragománya, **Mamutov**, a követség levéltárából egy csomó iratot lopatott el. **Manzuoff** visszasieltet Belgrádba, vizsgálatot indított és azt jelentette Pétevárra, hogy a lopás a szerb rendőrség segélyével történt és hogy **Milánnak** abban része volt. **Carikoff** az új orosz követ Mamutovot elbocsátotta, de **Sándor** király **Mamutovnak** magas állást adott.

Draga barátainak sikerült Oroszországban elhíttetniük, hogy a leendő királyné egy hős vajda unokája, és hogy lelkes híve Oroszországnak. Meg lehetett tehát kezdeni az előkészületeket az eljegyzésre. A király a tervbe beavatott több magas tisztet és tudatta velük, hogy mihelyt **Milán** király külföldre megy, megtartja az eljegyzését. Arra az esetre, ha **Milán** király nem utaznék el, azt tervezték, hogy **Milánt** börtönbe vetik és lázítási kísérlet esetén lelövetik.

Ilyen s hasonlóan tenőrtan hangzik a röpirat többi vajdája. Míg egyes adatai találók s igazak, a belőlük levont következtetések oly horribilisak, hogy nullára redukálják az állítások valószínűségét.

Puttkammer lemondása. **Strassburgból** jelentik, hogy **Puttkammer** Miksa. Elzász-Lotharingia államtitkárja, aki tegnap Berlinben időzött, onnan *benyújtotta* lemondását. A **Strassburger Post** szerint **Puttkammer** nem saját szándékából lévozik. A lemondás nagy feltűnést kelt, mert **Puttkammer** hetvenéves kora ellenére is erős, munkabíró ember.

Köln, július 22.

A **Kölnische Zeitung** szerint azok között, akiket **Puttkammer** utódjaul emlegetnek, **Köller** volt miniszter neve is szerepel. **Köller** kinevezése úgy volna értelmezhető, hogy első sorban nemzeti szempontból megbízható egyént, nem pedig a konzervatív politika merov követőjét keresik.

A minden szlávok cárja. A szófiai **II. Sándor** cár-szobor bizottságának elnöke beszélgőtest folytatott **Mihajlovics Sándor** orosz nagyherceggel. A nagyherceg kijelentette, hogy a szobor felállítását nagyjelentőségűnek tartja az összes szlávok szempontjából, akiknek annyi ellenséggel kell megküzdöniük. **II. Sándor** voltaképpen minden szlávok cárja volt.

Valószínű, hogy a nagyherceg ezt a frazist csak **Bulgáriában** merete megköcköztetni és hogy **II. Sándor** ez utólagos kinevezése csak éppen a bolgár horizonton belül érvényes s teljesen vicinális jellegű. Ha a cárság ilyen magyarázatát proklamálni óhajtanak Oroszországban, úgy egy pillanat aint egész sereg hatalommal szemben találnak magukat az orosz szalonyok.

Montenegrói cáfolatok. Egész sereg demetit hozott ma a táviró **Cettinjből**. E táviratok szerint a **Nikita** fejedelemnek külföldi utazásáról, **Xenia** her-

vagy falusi bíráknak idejét is földézi a szemlélt emlékezetében ez a jól megtermett, férfias ábrázatu, festői öltözetű és kissé lomha járásu, erőteljes nép.

Sokkal gyorsabb ütemben szagudoztunk keresztül **Sarajevon**, **Mostáron**, **Gabelán**, **Boeche di Cattaron**, **Raguzán**, **Zelenikán**, **Trebínjén**, **Gravozán**, semhogy a bosnyák, heregovac és dalmát népi különleges jellemző vonásait egymástól elválasztani képes volnék. Azt hiszem különben, hogy az egymásra gyakorolt kölcsönös hatások folytán erőtejjebb a közös, mint a speciális vonás e népgyűlék lelkében. És ha a különleges vonások mégis erősebben domborodnának ki, úgy ez inkább a szárazföld vagy a vízreteg, mászóval a hegyvidék és a tengerpart különleges hatásának tudható be. A néplelek kialakulásának történetében — köztudomás szerint — a hegységk a szabadság prófétái és az önállóság meg az önbizalom tanítómesterei. Ez a geográfiai faktor e vidéken kétszertelenül állandó kontrahatást gyakorolt a történelmi multra, vagyis a szolgaság állapotából kialakuló néplellemre. Sőt ha e két ellentétes hatás pszihikai eredményét tovább nyomozzuk, kibontakozik előttünk az is, amit gyakran hallottam vádként emlegetni: — a ravaszság. A zsarnok nem föltétlen ur, mert az elnyomottnak patrónusa, védnöke a hegy, mely zeg-zugos buvhelyeivel menedéket biztosít. De a hegy még sem biztosítja az elnyomott számára a függetlenséget, mert a zsarnok hatalma nagy és a szabadság prófétája, vagyis a hegy — sajnos — az üldözöknök is segít. Gyakran változik tehát a helyzet és ilyenkor nem segíthet más az üldözötton, csakis az alakoskodás, az ötlelet: — a ravaszág. Aki pedig nem a hegységek nagy tömegekben küzdött elődöktől származnak, hanem nemzedékek óta a tenger közelében, a partvidéken születettek és élnek, azoknak lelkére viszont rányomja a maga karakterizáló vonását nem csupán a görbe-görbe föld, hanem a változatos tenger is. Testi-

oegnő eljegyzéséről, az olasz királyi pár montenegrói utazásáról, valamint Mirko herceg házasságáról keringő híreket illetékes helyen a leghatározottabban megcáfolják.

A francia megyegyűlési választások. Amennyire a tegnapi lezajlott franciaországi megyegyűlési választások eredményét ismerjük, a köztársasági állameszme fényes győzelmet aratott a reakcionárius pártok felett. Ezzel nemcsak a Waldeck-Rousseau-kormány erősödött meg, de fokozza a reménységet, hogy a tavasszal várható képviselőválasztások a köztársaság nézvé kedvezően ütnék ki, amennyiben a megyegyűlési választások némileg a pártok erőpróbáját jelentik. E közben szaporodik azoknak az egyházfejedelmeknek száma, akik a klerikálisok elkeseredésére megtiltják papjaiknak a politikába való avatkozást, így legutóbb a meudai püspök a megyegyűlési választások alkalmából bizalmas körlevélben intette papjaitól böles mérsékletre. A pap, mondja ez a levél, nem nyerhet semmit azzal, ha közvetlenül beavatkozik a politikai harcokba.

Páris, július 22.

A tegnapi megyegyűlési választásokon a monarchisták teljes vereséget szenvedtek, Meline hívei és a velük szövetséges nationalisták is csak nagy nehezen tudták megtartani eddigi mandátumaikat. Prevost-Launay, a monarchista szenátor és Baudry d'Asson, a monarchista képviselő elbukott, Boineau, Felix Faure utódja a havrei megyegyűlésen, szintén kisebbségben maradt. Lebret-t, a Dupuy-kormány igazságügyi miniszterét sem választották meg. Nancyban a nacionalista Mercier, a volt hadügyminiszter fivére győzött, Delcassé újra megválasztották, ellenben elbukott a Meline-kormány kultuszminisztere, Rambeau, a radikális Bernard szenátorral szemben; érdekes, hogy a Meline-kabinet valamennyi tagja elbukott. Carnot elnök fiát és Loubet Pált, Loubet elnök fiát megválasztották.

Páris, július 22.

Eddig 1444 eredmény ismeretes a tegnapi megéjtett megyatanási választásokból, tíz eredmény még ismeretlen. Megválasztottak: 557 köztársaságít, 477 radikális és radikális szocialistát, 33 szocialistát, 64 ralliát, 29 nacionalistát, 209 konzervatívot; 85 pótválasztás szükséges. A köztársaságiak 47 helyet nyernek. Charente Interieure megyatanásának többsége, amely eddig konzervatív volt, most köztársasági.

Roubaix, július 22.

A megyetanási választások alkalmával itt rendezések voltak. Egy tüntető csoport bevérte egy üzlet kirakatát és kifosztott egy kávéházat. Néhány rendőrügynököt megsebztek, tizenöt tüntetőt elfogtak.

Az albán kérdés. A római Tribuna egy Ausztria és Magyarország ellen élezett jelentést közöl cettinjei kelettel. E szerint Danilo herceg a Pamenac vajda tiszteletére adott ebédén azt

erejüket öröklék az őseiktől, szenvedélyeiket fokozza a déli napheve, küzdelmeik fenntartják az átlóröklött testi és szellemi erők jogfolytonosságát, bölcséik mellett dajkáló szerepre vállalkozik a vad természet kitoró haragja, bölcső-danákait pedig gyakran fölvaltja és helyettesíti a háborgó tenger zugása és a tomboló vihar.

E félvad, erőteljes, néha alattomos, izzóan gyűlölni és szenvedélyesen szeretni tudó nép zöme fölött mesterien gyakorolja az uralmat a közös pénzügyminiszter: Kállay Béni.

Nekem úgy tűnt föl, mintha e zseniális államférfiúnak politikája is, meg a személyes viselkedése is két célpontot tartana szem előtt. Főntartani a tekintélyt és megszilárdítani a jóindulatba vetett hitet.

Külső viselkedése is ezt mutatja.

Természetes nyugalom és keresetlen méltóság ömlik el egész föllepésén és minden mozdulatán; beszédes tekintetéből pedig állandóan jószág sugárzik. Valóságos pátriárka, arcának komolyságával és férfiasan büszke testtartásával érvényesíti rangbeli és szellemi fölénységét; ezáltal azonban átható, tiszta és szelíd, majdnem hipnotizáló nézésével beleszuggarolja a bizalmat és rokonszenvet mindazokba, akikkel szóba áll. Meglepi nyugalmal fogadja az ovációt, szeme csak köszönetet mond érte, de nem hálálkodik. Hangulata állandóan derült, érvelése következetesen erős és világos. Egyenrangú művészettel kezeli az eszméket is, az embereket is. Mindenkire a született ur benyomását gyakorolja, aki azonban egy tekintetben rab, — a kötelességgel szemben. Egy szóval: Kállay Béni valósággal rászületett arra, hogy egy elvadult országnak gondozó műkörtése, egy viszsamaradt népnél tudós tanító mestere, hogy az okkupált területnek zseniális reformátora legyen. Kívánatos, hogy ezental se váljék Kállay Béninek hátrányára, hogy születésre nézve — magyar.

mondta, hogy Montenegro nem akarja Albániát meghódítani, de más államnak van ilyen aspirációja, amelynek azonban előbb Montegrót is meg kell vernie. Törökország utolsó csepp vérig meg fogja védelmezni Albániát és segítségére lesz Montegró és Olaszország. A Tribuna ez alatt a másik állam alatt Ausztria-Magyarországot érti, amely elsőrangú erősséget csinál Kattaróbból.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, július 22.

Steyn elnök levelezése, amelyet az angolok Reitzben hatalmukba kerítettek, néhány szomorúan érdekes okmányt juttat napvilágra. Visszatükröződik bennük a boer országok szörnyű helyzete. De visszatükröződik az is, hogy még mindig nem vesztették el bátorságukat és ha Steyn elnökre hallgatnak, úgy a háborút rendületlenül folytatni fogják. A kérdés csak az, nem kerekedik-e most felül a boerok körében a békepárt.

Az okmányok egyike Reitz államtitkár levele, amelyet május 10-én intézett Steyn elnök-höz s amely így szól:

A transvaali kormány egyik gyűlésén, amelyen jelen voltak: Botha és Viljoen kommandánsok és Smuts tábornok, megbeszélés tárgyává tétezt országunk állapota és a következő körülmények:

1. A burgherek csoportostul adják meg magukat. Ez lassan-lassan szerencsétlen véghez vezet, mert a kormányra nehéz felelősség hárul, ha a burgherek elhagyják.

2. A hadikészlet úgy megcsappant, hogy lehetetlen lesz az ellenséggel súlyosabb ütközetet felvenni. Segítség nélkül való menekülésre leszünk szorítva, s lehetetlen lesz készletünket megvédenünk.

3. Ennek következtében egyre gyengül a kormány, vesztü támaszait, feloszlanak indul.

4. Nemesek néptűk pusztul el, hanem szentül azt hiszi majd, hogy vezetői tévedtek és a nemzeti érzsébe vetett minden remény meghiusul.

5. A nép és a kormány még mindig várja az európai bonyodalnak kitorésését és küldöttségünk utjának sikerét. A kormány tudatában van annak, hogy erősen rászorul a bátorító hírekre.

E pontozatok mérlegelése után a kormány

áthátározta, hogy:

1. Engedélyt kér arra, hogy Krüger elnökhöz követet küldhessen, hogy az ország szörnyű helyzetéről felvilágosítsa őt.

2. Ez engedély megtagadása esetén fegyverszünetet fogunk kérni, hogy megtudjuk népünk nézetét a követendő politika felől és hogy véget vessünk a mostani állapotoknak.

Önre bizzuk, hogy a megoldás valamely más módját ajánlja, de megfontolandó a kormány abbéli meggyőződése, hogy most már változtatni kell a dolgok menetén és hogy ideje valamely döntő lépést tenni.

Steyn elnök öt nap mulva választ erre a szomorú előterjesztésre. A többi közt a következőket írja:

Nehéz csapás ez nekem! Midőn hónapokkal ezelőt a kormányval megbeszéltem a helyzetet, megegyeztünk abban, hogy mindaddig nem kérünk fegyverszünetet, míg a helyzet nem jutott a végsőig. Vajjon kapnánk-e egyáltalán fegyverszünetet? Azt hiszem, semmi olyan nem történt, ami minket fegyverszünet kérésére bírhatna, hogy megtudakoljuk népünk véleményét. Igaz, hogy a Bocksburg-kommando elvesztette táborát, Viljoen tábornok pedig kénytelen volt az ő táborát felégetni és Hosszu Tomját levegőbe röpiteni, de még ezek után sem érkezett a végsőig. A szabadtállomoknak négy hónap óta nincs ágyujok. Tudom azt is, hogy tiszték és gyáva katonák lettek a tegevert. Készletünk már régóta szűkes, de azért még egészen nem fogytunk ki belőle. Ön azt kérdezi, hogy minő kilátásunk van a dolgok szerencsés kimenetelére? Én viszont azt kérdelem: minő reménye lehetett a két kis köztársaságnak, amidőn a hatalmas Angliának hadat izent. Ön talán ezt fogja válaszolni: „Isten segítségében és külföldi intervencióban bízakodunk.” Vajjon van-e okunk ezental istenben nem bízakodni? Olvastam a legújabb európai lapokat; erősen hiszem, hogy Európában a jövő hónapban komplikációk állnak be, amelyek szerencsét hoznak nekünk. Ösmerem küldöttségünk vezetőit s nem hiszem, hogy nyugton ülnek Európában az intervenció reménye nélkül, hisz tudják, mint küzdünk s szeretik hazájukat és bizonyára nyíltan felkérnék az angolokat a háború befejezésére, ha nézetük szerint az intervenció ki van zárva. Az a tény, hogy ezek a

férflak Európában maradtak, azt a meggyőződést kelti bennem, hogy helyzetünk nem reménytelen. Ha fegyverszünetet kapnánk, úgy megkérdézném népem véleményét. Ha a nép nem hajlandó engedni, úgy az én véleményem is az lesz. Nem helyeslem azt a tervet, hogy követet küldjünk Európába; ebből ráösmernének a mi eszünk járására. Mélyen elszomorít engem, hogy ezt a határozatot az én nézetemre kérdése nélkül hozták és hogy oly gyorsan léptek a cselekvés terére. Küldtem De Wet tábornokért, ő itt lesz egy hét múlva. Akkor majd közlöm önnek a véleményemet.

London, július 22.

A Times pretóriai levelezője szerint a helyzet a harctéren a következő: Transvaalban Viljoen boer parancsnok szerencsésen átélte a vasutat Middelburgnál s északi irányban vonul valószínűleg Sekukukuni felé. Ezáltal a vasuti vonaltól északra álló boerok száma hétézer emberre szaporodott, akik három főkommandóra vannak osztva. Azt hiszik, hogy ezek a csapatok most a Zoutpanshegyen elásott készletekből kiegészítik majd municiójukat. Botha Schalk-Burgerral, akinek a feleségét nemrég hozták Pretóriába, Ermelóban vagy Ermelo körül van. Beyers parancsnok kommandójával Transvaal észak-nyugati részében Waterberg kerületben tartózkodik; szinte bizonyos, hogy a Naboomspruit mellett egy angol vonat ellen történt vakmerő támadást ő vezette. Delarey ismét a nyugati vidékeken, régi kerületében tartózkodik s valószínűleg kemény munkát adott Zeerustnál Methuennek. Oránje szabadállamban az észak-nyugati háromszögben De Villiers boer parancsnok áll, akik ellen Henry ezredes operál. Brandwaterbeckenben szintén összesereglett egy boer csapat, amely a kedvező talajviszonyok következtében ellenállt az angolok támadásának. Az Edenburg mellett levő boer komandó hír szerint, igen rossz állapotban van és erősítést vár. E kommandónak előzőr Piet Fourie volt parancsnoka, akit Delarey rangjától megfosztott, mert rá akarta venni a boerokat, hogy adják meg magukat az angoloknak. Oránje keleti hegyeiben az angolok uralma, mint eddig is, csak kevésbé tartós, s csak addig tart, míg az angol csapatok el nem vonulnak ismét. A Fokföldön French erős csapatokat küldött Scheeper parancsnok ellen, hogy a vakmerő boer vezért elfogják. Scheeper Murraysburg kifosztása után délre vonult s a Camdeboo-hegyen foglalt állást husz kilométernyire Aberdeentől. Ott akarták körül fogni az angolok, de a terv tudvalevőleg nem sikerült. Tapasztalt tiszték véleménye szerint az a terület, ahol Scheepert el akarták fogni, az összes délafrikai vidékek között a legkedvezőtlenebb az angolokra nézve.

London, július 22.

A Times-nak jelentik Bloemfonteinből 19-iki kelettel: Az oranjei kormány tagjainak fogságba esése nagy hatást tett a bloemfonteini boer lakosságra. Különösen az hatott rájuk, hogy a kormány iratai is az angolok kezébe estek. Mind azt óhajtják, hogy a nyugalmat mielőbb állítsák helyre. Jól értesült torrás szerint Oranje lakosságának száma a háború előtt 75.000 lélek volt. Ezek közül 35.000 ember menekülőfélben van, körülbelül 10.000 fogságban van, 17.000 az angolok által megszállott városokban tartózkodik és 13 ezer férfi, nő és gyermek még szabadlában van, de hogy hány ember harcol még, azt nem tudják.

Páris, július 22.

A párisi Journal de Débats érdekes magyarázatát adja annak, hogy miért csonkítják meg annyira az angolok a Dél-Afrikából érkező táviratokat. A cenzura szigorúságának inkább politikai, mint katonai okai vannak. Az angol kormány, mely beleakadt a saját hálójába, sokkal jobban titkolja eljárását az angol közönség, mint a boerok előtt. Míg Londonban a hivatalos jelentések azt mondják, hogy a boerok függetlenségük legkisebb maradványát sem hagyják meg, addig a kormány folyton tárgyal a boerokkal, hogy minél előbb véget érjen a háború, amelyet tábornokaival és csapataival győzelmesen nem tud beféjezni. A béketárgyalásoknak eddig főleg azért nem volt eredményük, mert a boerok nem biznak többé az angol kormányban. Mert nem is bízhatnak olyan kormányban, amely egyrészt folyton engedményeket kínál nekik, másrészt pedig egyre hangoztatja, hogy a boerok függetlensége örökre elveszett s szó sem lehet, hogy valaha szóba álljanak vele. A boerok úgy okoskodnak, hogy ilyen körülmények között az angol kormány valamelyiküket be akarja csapni, s minthogy a becsapott fél nem lehet az angol nemzet, úgy valószínűleg őket akarják törbe osalni. Pedig eddig inkább az angolokat csapta be saját kormányuk, mert két év óta mindig eltitkolta előttiük a való helyzetet, s valószínűleg továbbra is megmarad a titkolódzás politikájánál. Ha a nép ezt egyszer majd be fogja látni, akkor óriás válság következik Angliára.

London, július 22.

A Timesnak egyik Pretóriából érkezett távirata jelenti, hogy Krüger felelete Reitz békeindítványára Steyn elnök nézetével teljesen egybevágó, azaz, hogy a boerok a küzdelmet a legelőszóig folytassák. Krüger azonban hozzátesszi, hogy a hatalmak közbenjárása a boerok érdekében immár teljesen kizártnak tekintendő.

HIREK.

Dal egy furcsa doktorátusról.

— Párisban egy fiatal házaspár kitűnő eredménnyel együtt tett doktorátust.

Gebrac ur és Gebrac asszony
Páris városában laknak,
Rólok hosszú táviratban
Furcsa hír jött ma e lapnak.
Azt jelenti újságunknak
A telegráf-apparátus,
Hogy Gebrac ur s Gebrac asszony
Letettek — óh doktorátus!

Letenni a doktorátust:
Már magában ez is érdem!
(Mikor fogod te letenni?
Jómagamtól búsan kérdelem...)
Ámde hogy a férj s feleség
Ketten együtt szigorolnak:
Ilyesmirel beszámolni
Nem adatott még a tollnak.

Megdicsérte a házaspárt
A francia Zsigó Benő,
S így szólott: a jogtudomány
Disze legyen egykor e nő!
S Gebrac ur, hogy megdicsérte
A francia Pulszky Ágost:
Effelötti örömeiben
Majd hogy nem állott tótágost.

Lelkesült a hallgatóság,
Vive! Vive! ordítá a torka,
Büszkén néz szét a doktor ur,
És neje, a kis doktora,
S hogy a sok Vive! elsöndesült,
— Fejök belé szinte kábúl —
Zokogásnak hangja hallik
A teremnek egy zugából.
Ott a zúgban, furcsa frakkban,
Mely testére nem is ille:
Ajt egy fu... ki a vállán
Szárnyat hordott, mint a pille.]
Hatalmas nyíl a kezében,
Olyan rózsás arca bőre...
Ki vagy? mért bögsz? — és ő ránéz
Szomorun a kérdezőre.

„Hogy ki vagytok? s miért bögtök?
Az én nevem, óh jaj, Amor!
Én vagyok az ifju, bohó,
Szerelmetes, édes mámor,
Én vagyok az istenkéje
A csóknak, az ölelésnek —
S istenvoltom megimádni
Ifjak, vének sohse késnek.

Csak Gebracék! e házaspár!...
S férj s nő ifju, még nem ódon,
Hiszen alig hat hónapja,
Hogy így élnek páros módon.
S hat hónapig mit csináltak?
Paragrafust, azt magoltak —
És a földi üdvösségtől
Két szívet jaj, megraboltak!

Nászuk után ajakukról
Igyen hangzott a sohajtás:
Kutyanehez, bizony Isten,
A bűnvádi perrendtartás!
S este, mikor legesábitóbb
A fojtó szerelmi örvény:
Egymással ók szemben ültek,
Kezőkben a bélyegtörvény!

Egymás kezét szorongatni:
Más házások kapnak rajta!
Már az ő kezök szorongat...

Corpus Juris, s más e fajta!
Párja nevét: azt susogja
Álmában más ifju házas —
Lombroso nevét sohajtják
Ók, ha álmuk éppen lázas!

Ezért bögtött hát a csóknak,
S ölelésnek istenkéje,
Mivelhogy e csúf házaspár
Nem is nézett ő feléje!
S most már késő! így szólt Amor,
Ha eszére térne is tán:
M megbuknék ah, mindakettő
A szerelmi alapvizsgán!

Gebrac ur és Gebrac asszony
Vállalt vontak nagy boszúsán,
Mert, kik Amor pártját fogták:
Voltak ott vagy tizen-huszan.
Félrelókték a kis Amort:
„Hordd el magad, coki zsebrák!”
És azután hazamentek
Moszjő s Madám doktor Gebrac!

Klado.

Budapest, július 23.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Július 15-én
új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-
kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése
ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról
idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalan-
ul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. József Ágost főherceg és neje
ma hosszabb gyógyhasználatra Norderneybe érkeztek.
— Gróf Széchényi Gyula, a király személye körüli
miniszter Reichenauból Bécsbe érkezett. — Hartel
osztrák közoktatásügyi miniszter Auszseoból vissza-
érkezett Bécsbe. — Berczik Árpád miniszteri tanácsos,
a miniszterelnökségi sajtó-osztály főnöke ma külföldre
utazott. Szabadságidejét is ott tölti. — Turinből jelen-
tik, hogy Karagyorgyevics Péter herceg fia, György és
Sándor hercegek tegnap az olasz királyi pár meghívá-
sára hosszabb tartózkodásra Racconegibe érkeztek. —
Lakatos Aladár miniszteri tanácsos, a m. kir. Keres-
kedelmi Múzeum igazgatója ma kezdte meg nyári
szabadságidejét, amely a Balaton mellett Fonyódon
fog tölteni.

— A király a hadgyakorlatokon. A király az
eddiggi rendelkezések szerint szeptember elsején indul
el Bécsből a dunántúli hadgyakorlatokhoz. E had-
gyakorlatoknak különösebb érdekességét ad az, hogy
ott próbálják ki véglegesen az új ágyukat s érdeklő-
déssel várják katonai körökben a Dráván vert hid
építését is. Ő felsége mind a két katonai műveletet
végig fogja nézni, kíséretében lesz Ferencz Ferdinánd
főherceg is. A király augusztus 26-ikán tér vissza
Ischlből Bécsbe és szeptember elsején a Veszprém
környékén tartandó lögyakorlatokra megy. Kíséretével
együtt a zirci ciszterciota kolostorban fog lakni. Szeptem-
ber 6-án a király ismét Bécsbe érkezik és alkalmassint
résztvesz a bécsi helyőrség zárógyakorlatain, amelyek
szeptember 7-ikén lesznek. Ő felsége szeptember
11-ikéig marad Bécsben, illetve Schönbrunnban és
meg fog jelenni a szeptember 10-ikén a dícső emléktű
királyné halálának harmadik évfordulóján rendezett
gyászintenzitelen. Szeptember 12-ikén ő felsége
Dolní-Miholjaccra érkezik és a gróf Majláth-féle kas-
télyban fog lakni. Szeptember 13 és 14-ikén lesznek
a hadgyakorlatok és 17-ikén lezáródnak, miután előtte
való napon a Dráván hidat vernek, amelyen elsőnek
ő felsége lovagol át. Az utolsó két napon ő felsége
Benyovszky László görcesényi kastélyában fog lakni.

— Bárány Fejérváry Géza jubileuma. Bárány Fe-
jérváry Géza honvédelmi miniszter félszázados jubi-
leumára nagyban folynak az előkészületek. A minisz-
ternek szánt emléktárgyakon három művész is dolgo-
zik. Az albumot, a melybe nem kevesebb, mint há-
romezer fénykép jön, Horti Pál festőművész, az ipar-
művészeti iskola tanára tervezte s gyönyörű alkotás
egy az album, mint az az állvány, a melyen az al-
bumot elhelyezik. A diszkardót Hary Gyula festő-
művész tervezte. A damaszkszi acélpenge remek
tokba jön, amely arany, ezüst és drágakövesítések-
kel van ellátva. A művészi zománemunkát Hibján
Samu, az iparművészeti iskola tanára készíti. A
jubileumot fényes ünnepség keretében a jövő hónap-
ban tartják meg.

— Lónyay Elemér grófné. Mint Badenből je-
lentik, Lónyay Elemér grófné állapotában olyan ja-
vulás állott be, hogy holnap már elutazhatik tengeri
fürdőre. Előbb férjével három heti fürdőkurára Sche-
weningenbe megy, s aztán hosszabb tartózkodásra
Angolországba. Oszre Auszterlitzba tér a grófi pár a
Kamitz hercegi kastélyba.

— Viktória királynő lánya. Newyork-
ban meghalt egy Kent nevű urhölgy, amihez
ideát Európában ugyancsak semmi közünk nem
volna, ha a World című newyorki lap különös
jelentőséget nem tulajdonítana ennek az immár
elhunyt ur asszonynak. Lektőlővén a haláláról
szóló gyászjelentést azt a szenzációs állítást koc-
kátatja, hogy Kent asszony Viktória királynőnek
és Albert hercegnek legidősebb lánya volt. Támog-
gatja pedig az említett lap ezt az állítást a leg-
kalandosabb historiával, igazi dajkamesével,
amilyen gyakran fordul elő a szenzációs férc-regé-
nyekben. Eszerint Kent urnő, aki tizennégy év óta
lakott Newyorkban, 1840, november 14-ikén
éppen azon a napon született, amikor Frigyes csá-
szárné, Vilmos császár édesanyja. A csecsemőket
azonban még a bölcsőben kicserelelték. Hogy miért,
azt a World nem árulja el, hanem elmondja,
hogy Kent urnő hosszabb ideig élt Párisban és
Edvárd Bouverie coleshilli lelkész közbenjárására
rendes évjárdékot élvezett az angol udvartól. Ez
a lelkész ugyanis tudott Kent urnő születési tit-
káról. Bouverie halála után John Brown Viktória
királynő volt hú komornyikja utján kapta meg
Kent urnő az apanaszt. Mindez ravasz és kompli-
kált, s szinte tévedésbe is ejtheti a hiszékeny
embereket, akik nem igen tudják megérteni,
hogyan lehet ilyen kereknek látszó történetet ki-
eszelni akár a legcsekélyebb komoly alap nélkül.
Az ilyen historiák annyira kompromittálva van-
nak, hogy már akkor is hihetelenséggel találko-
znak, ha esetleg van bennük valami valóság.

— Erzsébet királyné levele. Július hó 19-én
árverezték el Fichtenwaldban a napokban elhunyt
Köhler Frigyes osztrák író hagyatékát. A hagyaték
között volt a megboldogult Erzsébet királynénak Köhler-
hez intézett két levele. Az első 1836. november 16-án
kelt Lainzban s így hangzik:

Tisztelt Uram! Az árvizkárosultak segélyezé-
sére kiadandó alkalmi fizetés számára itt küldöm e
rövidke aforizmat. Gyöngékedem s így hosszabb
dolgolt legjobban akaratom mellett sem irhatok. Ki-
vánom, hogy művelődés szék sikert érjenek el.
Erzsébet.

A levél alá a következőket jegyezte Köhler: A
fichtenwaldi árvizkárosultak javára ő felsége a királyné
200 forintot küldött. A mellékelt aforizma, amely a
füzetben megjelent s amelynek eredetijét elajándékoz-
tam, így hangzik:

— Ha mindened elveszett, ne hagyd szivedből elköl-
tözni a reményt. Ez képessé tesz visszaszerezni az elveszet-
tet. Remélj, aztán szoross és mindenkifelett higgy.

A második levélben a királyné megköszöni a
küldött példányt:

Tisztelt uram! A munkát megkaptam és fo-
gadja érte igaz köszönetemet. Érdeklődéssel la-
pozgattam a könyvet, amelynek minden sorában
a szerencsétlenek iránt érzett részvét szólal meg.
Az óhajtott sikert kívánja
Erzsébet.

A megboldogult királyné e két levelét a hagra-
tői bizottság Steinhaußen grófnak ajánlotta fel, aki
azokat 100 forintért meg is vette.

— Ferdinánd fejedelem Karlsbadban. Ferdinánd
bolgár fejedelem, anyja, Klementin hercegnő és Fülöp
herceg a déli gyorsvonattal Szt.-Antalról Karlsbadba
utaztak. Boris bolgár trónörökös kis testvéreivel
Szent-Antalon maradt.

— Tolsztoj állapota. Pétervárról táviratoz-
zák, hogy a Tolsztoj állapotában beállott javulás
tartós. A beteg költő rendkívül gyengye ugyan,
de orvosai most már remélik felgyógyulását.

— Wlassics Gyula a Tátrában. Wlassics Gyula
vallás- és közoktatásügyi miniszter családjával tiz
nap óta a csorbai tónál üdül, ahol a nyár legnagyobb
részét tölteni fogja. A miniszter sokat sétál és gyak-
ran kirándul a halas-tavakhoz. Az időjárás eddig igen
kedvező volt. Derült, napfényes idő és nem tulságos
melegség. A miniszter naponta több órán át aktíva
van elfoglalva, sokat dolgozik és ezért csak kevés
látogatott fogad. A minap Szemrecsányi Arisztid főispán,
Jóób Marcell alispán, id. Kisszely Árpád kir. tanácsos,
tanfelügyelő és ifj. Kisszely Árpád főszolgabíró látoga-
tását fogadta.

— Trapani grófné temetése. Párisból telegra-
fálják, hogy Trapani grófné temetése ma délelőtt 10
órákor ment végbe. A Père Lachaise kápolnájában
tartott gyászszertartáson megjelent a casertai gróf és
neje, az asturiai herceg, a calabriai herceg és neje,
Zámoyki grófné, Rainer bourboni herceg és a gyá-
szoló családnak sok más tagja. A grófné temetést a
családi sírban helyezték végső nyugalomra.

— A tüzrendészeti törvényjavaslat. A helygy-
minisztérium által kidolgozott tüzrendészeti törvény-
javaslat ügye még mindig vajudik. Legújabbban a
földmívelési miniszter a tervezetet megküldte a Gaz-
dasági Egyesületek Országos Szövetségének vélemény-
adás végett. A szövetség a javaslatot, valamint alap-
elveit egészben véve helyesli, de a biztosító társasá-
gok megadóztatását még szigorubban akarja keresztül-
vinni. Miután a javaslat így minden fórumon átműt,
remélhetőleg még az ősszel a törvényhozás elé kerül.

— **Waldersee fogadása.** Nemsokára otthon lesz a kínai egyesült hadak volt főparancsnoka, *Waldersee* tábornagy, s mint Hamburgból jelentik nagyban készülődnek a fogadására. Vilmos császár a *Hohenzollern* yachton egy darabig előbe fog menni a *Gera* hadihajónak, amelyen *Waldersee* hazafelé jön. A tábornagy át fog szállani a császár yachtjára és augusztus 10-ikén délután egy órakor kéri ki a hamburgi kikötőben. A megérkezés napján dejeuner lesz a Rauthausban, este banket a *Hohenzollern* földézetén. A kikötőt ünnepesen földszítik és kilátgítják. Az Elbán rendezendő pompás tüzijáték fejezi be az ünnepséget.

— **A miniszterelnök iskolatársai.** Most negyven esztendeje, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök a szombat helyi főgimnáziumban fényes sikerrel letette az érettségi vizsgálatot. Az akkori tanulóitársai, mint értesülünk, most találkozára készülnek. Negyven esztendei hosszú távollét után most fognak találkozni azok a tanulóitársai, kiknek utjai reményességgel, vágygál telj 1861-ben váltak el. Annak a fiatal gárdának száma már nagyon megcsappant s nem lesz érdektelen felemlíteni azokat, kik a mostani miniszterelnöknek, ki a legmagasabbra emelkedett közöttük, még élő iskolatársai. Ezek a következők: dr. *Szekely* Ferenc főügyész, dr. *Alexy* Emil városi főorvos Szombathelyen, dr. *Baron* Samu orvos Csepregben, dr. *Dezso* Dénes, a bécsi Theresianum hittanára. *Köbér* János prépost-plébános Sárovarott, *Havassy* Lajos esperes-plébános Felső-Szilvágyon, *Hatzl* Ferenc esperes-plébános Baksalván, *Mats* Antal plébános Papőzeon, *Baumgartner* Alajos plébános Máriaalván. — Ennyien élnek még a miniszterelnök tanulóitársai közül míg az akkori tanáraik sorából csak egyetlen egy van életben: *Straka* Gábor nyugalmazott premontrai tanár, aki Csornán éli öreg napjait.

— **A tuberkulózis-ellenes kongresszus.** A nagy hőség nem riasztott vissza senkit sem, s Londonban a legnagyobb érdeklődés mellett ültek össze ma Európa egyetemeseinek és kormányainak képviselői, hogy az emberiség réme ellen tanácskozzanak. Ezerháromszáznál többen vesznek részt a kongresszusban, s az érdeklődés fokozásához nagyban hozzájárul, hogy *Koch* Róbert tíz évvel ezelőtől vallott kudarcát után most áll elő ismét, hogy azóta a legnagyobb buzgósággal végzett kutatásairól beszámoljon. A kongresszust, amely VII. Edvárd király védnöksége alatt áll, ma nyitotta meg a cambridgei herceg. A tanácskozás négy részre oszlik. Először a tuberkulózisnak a városokban való föllepéséről indult meg a vita. Magyarországot a kongresszuson dr. *Korányi* Friyes egyetemi tanár, főrendiházi tag, dr. *Onodi* Adolf egyetemi tanár, gégeorvos, dr. *Hutyra* Ferenc, a budapesti állatorvosi főiskola rektora, dr. *Raisz* Gedeon országos közegészségügyi felügyelő, a belügyminisztérium részéről dr. *Maszkák* Elemér képviselik. A kongresszussal kapcsolatban rendezett kiállítást is megnyitották. Ebben a tüdővész-ellenes szereket és egyéb orvosi rekvizitumokat, kórházak és szanatóriumok terveit állították ki.

— **Laufenauer tanár hagyatéka.** *Laufenauer* Károlynak, a nemrég meghalt kiváló tudós egyetemi tanárnak a hagyatékára ma árverezés volt az elhunyt Váci utca 36-ik szám alatt lévő lakásán. Az árverésre, amelyet az örökösök jelenlétében *Jeszzensky* Danó királyi közigazgató vezetett, igen sokan mentek el barátok, kollégák és tisztelők közül is, hogy valami kis emléket vásároljanak. Ma az ezüstneműt és három szoba berendezését á. arzhették csak el s így a legérdekesebb és legértékesebb holmi, orvosi műszer és könyv hoinap kerül árverésre.

— **Crispi beteg.** *Nápolyból* táviratozzák, hogy *Crispi* volt olasz miniszterelnök újra megbetegedett és nagy szivgyöngeségben szenved. Állapota ma javult, de mégis *aggodalomra ad okot*. Az orvosok föltétlen nyugalmat ajánlottak.

— **A gyógyszerészek kérelme.** A közoktatásügyi miniszternek a gyógyszerész névrendek egyetemi kiképzése tárgyában kiadott rendelete értelmében minden gyógyszerészgyakorlónak, aki gyakorlónki vizsgáit sikeresen letette, eltérőleg a régi szokásokkal, azonnal az egyetemre iratkozhatik be tanulmányainak folytatása céljából, anélkül, hogy a kötelező két évi gyakorlati időt kitöltötte volna, hanem megengedi, hogy azokat az egyetemi tanulmányok után tölthesse ki. Ezzel szemben a *Magyarországi Gyógyszerészeget* most fölterjesztést intézett *Wlassics* Gyula miniszterhez, hogy lehetőleg még az idei tanév kezdete előtt rendelkezze el, hogy a gyakorlónki vizsgá lett gyógyszerészekédek a reájuk kötelező két évi segédi időt, még az egyetemi tanulmányaik megkezdése előtt nyilvános gyógyszerteráiban töltsék ki. Az egyesület felterjesztése kifejti hogy tanítás szempontjából az idezeti rendelet nem kifogásolható, mégis évtizedes tapasztalás szerint az a gyógyszerész-gyakorlat követelményeinek nem felel meg. Már pedig általános kari érdek, de különösen a

közegészségügy kívánja, hogy a gyógyszerész kiképzése gyakorlati irányban hiányos befejezést ne nyerjen és a vidéki gyógyszerészetben ismét helyre álljon az az egyensúly, amelyet a keletkezett segédihiány oly súlyos mértékben megzavart.

— **Fogalmazó-segédi állások.** A bosnyák-hercegovinai országos kormány pénzügyi szolgálatában legközelebb több fogalmazó segédi állást a X. fizetési osztályban és több pénzügyi fogalmazó gyakorlónki állást a XI. fizetési osztályban foglagnak betölteni. A pályázóknak kellően leiszertelt folyamodványukat a sarajevói országos kormányhoz kell intézniük.

— **Aratók ünnepe.** *Nagyváradról* írják: Érdekes arató-ünnep volt tegnap *Szilason*, *Böböny* József birtokán az aratás befejezése alkalmából. Az ünnepségen igen előkelő társaság gyönyörködött az arató legények s leányok mulatságában. Ott voltak a többi között: *Tisza* Kálmán, gróf *Tisza* István és neje, *Barcsay* Domokos és neje, gróf *Fass* György nővérével, *Luzsánszky* bárónők és számosan. A régi arató-ünnepnek újított fel most *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter rendeletéből s a szilasi ünnep valóban mintaképe volt az e fajta ünnepeknek. Este szavaló-estély, tüzijáték s aratóbál volt, mely a késő éjszai órákig szórakoztatta ugy az aratókat, mint a vendégeközönséget.

— **Egy bérkocsis keserve.** *Károly* *Ferenc* *József* főherceg, *Ottó* főherceg legidősebb fia Magyarországnak utaztatán egy napot Kolozsváron is töltött. Közvetlenül elutazása előtt megakarta nézni néha a Mátyás-szobrot, amelyet azonban nem nézhetett meg, természetesen abból az egyszerű okból, mert ez a szobor még nincs. A dolgot egyébként az *Ujság* című kolozsvári napilap így mondja el:

Mikor már benn ültek a kocsiban, hogy kihajassanak a pályaudvarra, a kis hercegnek valami eszébe jutott. Megnézte az óráját, aztán odafordult kamarásához és magyarul mondta:

— Még van időnk. Nézzük meg a Mátyás-szobrot. *Párisban* láttam a mintáját: gyönyörű monumentum.

— Helyes, — felelte az őrnagy s odaszólt a kocsisnak:

— Menjünk a Mátyás-szoborhoz!

A kocsis megdöbött. Mi az őrdög, ezek nem tudnak semmiről semmit? No, most kompromitálni kell az egész Kolozsvárt! Ha muszáj, hát legyen. Válaszolt:

— Nem lehessen az kérem!

— Miért nem? — kérdezte az előkelő vendég némi esodálkozással.

— Hát csak azért, mert nincs Mátyás-szobor.

Aztán, — nem akarván feleletet adni, közbeccsapott a lovaknak s a fogat elindult a vasúthoz.

— **Gondviselés.** Isten csudájából maradt éve egy fiatal szép leány, aki öngyilkossági szándékából Győr mellett a Bécsbe induló gyorsvonat elé vetette magát tegnap délel. A lokomotívvezető észrevette a leányt tetét és rögtön megállította a vonatot, de akkor már az egész vonat keresztül ment fölötte. A vasuti alkalmazottak az utasok odarobantak, s az utolsó kocsit alatt meglátták a fiatal leányt, akinek semmi baja sem lett. Csak a ruhája rongyoldott szét. Fölugrott s kétségbeesve kiáltotta:

— Engedjenek meghalni!

A leányt fölzállították a vonatra és elvitték Bückba. Semmi felvilágosítást nem akart adni, akármit kérdeztek tőle, macacsul hallgatott.

— **Megtamadott szerkesztő.** Véres összeütközés volt Páris egy utcájában a társadalom két neves embere között. Mint egy távirat jelenti, *Dreyfus* Gonzales véresre verte *Xaver Monnot*-t, a *Libre Parole* szerkesztőjét, mert a *Libre Parole* azt írta, hogy *Dreyfus* Gonzales anyja, aki buzgó katolikus asszony hírében van, *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök megbízásából palotájában fogadta az összes francia szerzetek főnökeit s rábirta őket, hogy a kormánytól engedelmet kérjenek arra, hogy Franciaországban maradhassanak. *Monnot* ma kijelenti lapjában, hogy *Dreyfus* Gonzales nem fogja párbajra hívni, habár támadásánál *Bernheim* százados is jelen volt, de bíróság elé fogja idézni, mert politikai merényletnek tartja az esetet.

— **Vasuti tisztképző tanfolyam.** A Budapesten főnálló vasuti tisztképző tanfolyam az idén is szeptemberben kezdődik. A fölvételt kérő, kellően fölsezrelt és bélyegzést folyamodványok augusztus hónap 1-től 20-ikáig bezárólag küldendők be a tanfolyam igazgatóságához a Luther-utca 3-ik szám alá.

— **Halálozás.** *Bálinth* Antal, Kis-Kun-Majsa község közgyámja 51-ik évében Budapesten meghalt. Temetése holnap kedden délelőtt fél 10 órakor lesz az új Szent János-kórházban.

Rothauer Dávidné, született *Bergor* *Julia* *Jászberényben* meghalt. Az általaánosan tisztelt urnó hetven esztendőit s halála gyászát hozott *Rothauer* Miksa író-társunkra is, aki az elhunytban édes anyját vesztette el.

Nachodól jelentik, hogy *Mauthner* Rikárd bécsi nagyiparos ma 78 éves korában meghalt.

— **Hogy szerez hajót a török?** Erre a kérdésre a következő érdekes történet felel, amelyet Konstantinápolyból írnak — okulásul. A genuai *Ansaldó*-hajógyárban a török haditengerészet nemrég két torpedó-divíziós hajót rendelt meg. A hajók megérkeztek, *Hassan* pasa, a haditengerészet minisztere, törzskarával eléjük ment s a földözetre szállt, hogy a próba-utat megnégye; ez körülbelül tíz pereig tartott, mire a hajókat az Aranyszarba kormányozták, hogy a török zászlót húzzák föl az olasz helyébe. Ez aköz által az olasz gépezetek 12 hónapra, mely időre *Ansaldó* a gépek jó funkcionálására nézve kezességet vállalt, török szolgálatba lépnék. Nagy volt azonban az olaszok meglepetése, amint rögtön a hajók átadása és a legénység fölvaltása után néhány török gépész a miniszter parancsára hozzáfogott az összes legfontosabb gépezetek — lecsavarásához. Az olaszok hasztalan tiltakoztak a rombolás ellen. Mindent, ami a hajók mozgására volt szükséges, lecsavartak s ledákba csomagoltak, lepecsételtek s *Hassan* pasa azzal a hivatalos biztosítással küldte a szultánnak, hogy az új olasz hajók most már a szultán engedélye nélkül nem mozdulhatnak helyükből. — Ez maga a rideg valóság. Hogy az intézkedésnek mi volt az oka, azt mindenki könnyen kitalálhatja. Csak arra tessék gondolni, hogy a hajógyár most ugyan mit csinálhat, ha nem találják kifizetni a hajók árát? Még csak vissza se viheti a hajót.

— **Rendeltenségek a hordárok egyesületében.** Több hordár följelentett a VI. kerületi előjáróság előtt az *Első budapesti közszolgá-önsegélyző-egyesület* vezetősége ellen, előadva, hogy az egyesületben számos rendellenesség történt. Az előjáró *Rupp* László tanácsjegyzőt és *Liskovetz* Imre számtisztet küldötte ki a vizsgálat megejtésére s ők tényleg számos szabálytalanságot, sőt visszaélést állapítottak meg.

Ilyenek közé tartozik, hogy az egyesület vezetősége a beiratás díjában öt forint helyett hatot követelt a letelekől, azonban csak háromról tesz jegyzést a könyvekben. Különös eljárás volt az, hogy az egyesület szolgálatának a kétszáz forintnyi kaucióját kivették a takarékpénztárból s elszámolták az egyesületi vagyonban. A tagoktól két éven át teljesen jogtalanul szedtek negydedenként 50 fillér pótlólagos díjat.

Sok más efféle szabálytalanságot találtak a hatósági kiküldöttek a mai napon tartott vizsgálatkor is. Mindezeket jegyzőkönyvbe vették s a tanács előterjesztik. Megemlítjük, hogy a mai vizsgálat alkalmával az egyesületi elnök minden áron el akart a helyiségből távozni, amit azonban a kiküldött tanácsjegyző megakadályozott; az egyesületi titkár pedig ma a kívánt fölvilágosítások megadását megtagadta, amit a rosszullétevel okolt meg. A titkár a vizsgálat folyamata alatt két ízben elájult.

— **Szabók sztrájkja.** Amerika a sztrájkot se adja csak úgy kicsiben. Neki ebben is meg vannak a maga nagy méretei. Newyorkból jelentik, hogy ott tegnapelőtt óta *ötvenezer szabómunkás* sztrájkol. Azt követelik, hogy jövőben közvetlenül a gyárosokkal, ne pedig a közvetítőkkel érintkezzenek.

— **Az öngyilkos oszondör-alezredes.** *Zgorzski* László oszondör-alezredes öngyilkossága alkalmából több lap azt írta, hogy az alezredes szolgálati okok miatt lett öngyilkos. E hírre vonatkozólag most a félhivatalos a következőket közli:

Zgorzski László alezredes a budapesti III. számú oszondörkerületi parancsnok-helyettese megrendült egészségű állapotának helyreállítását végezt, április 10-ike óta 3 havi szabadságot élvezett, mely e hó 10-én járt le. Miután egészsége ez időn belül sem állott helyre teljesen, maga kérelmezte fölülvizsgáltatását és kérelme alapján a honvédelmi miniszter intézkedett is, hogy a III. számú oszondörkerületi parancsnokság vizsgáltassa meg. A fölülvizsgálat csakis a honvéd orvos-önki bizonyítvány beérkezése után lett volna elrendelhető és a nyugdíjazás a legjobb esetben is csak szeptember 1-ére történt volna meg. *Zgorzski* alezredes a nyugdíjazás híre nem érte váratlanul, mert erre már évekel ezelőtől elkészült és ezért vett már évekel ezelőtől Peroholdsdorfban telket és építtette villát, hogy nyugdíjaztatása után ott meglepedjék. Nem áll az, hogy az alezredes felesége révén gazdag volt, mert magánvagyonra hosszas, harmintyolc évi szolgálati által tiszti fizetéséből megtakarított pénzből állott. Ebből a pénzből vásárolta peroholdsdorfi ingatlanát és abból építtette lakházát, csak hogy magánvagyonra a költségek fedezésére elégtelen volt, miért is a folyó kiadásokra még néjének házassági óvadékát is fel akarta használni és ezt kérte is, csak hogy a házassági óvadék a fennálló szabályok értelmében nem volt kiadható. Minden valóságosság szerint az ébreszthette fel benne az öngyilkosság szándékát, hogy a birtokvásárlás miatt hosszú időn át megtakarított vagyonát veszélyeztetve látta.

— **Letartóztatott kereskedők.** *Bécsből* jelentik, hogy ott ma két kereskedőt letartóztattak, akik Budapestről érkeztek oda. Mind a ketten egy wieneni fogadóba szálltak. Magyar oszáltsorsjegyeket árultak és a házkutatásnál ezernél több ilyen sorsjegyet találtak náluk. Az egyik egy *Kohn* Ferenc nevű 42 éves altonai illetékességű kereskedő, a másik *Brück* Lajos hamburgi születésű utazó.

— **Krüger feleségének halála.** *Amsterdam* táviratozzák, hogy Krüger megadással viseli el a mérhetlen csapást, melylyel a gondviselés feleségének elhunytát sújtotta. Az agg elnök ezerszámra kapja a részvételtáviratokat. *Vilma* királynő megleghangú táviratban kondoleált.

Egy londoni távirat szerint az odaváló lapok megleghangú cikkeiben emlékeznek meg Krügeréről, aki, mint mondják, mindig a mérsékelt pártján állott és felemlítik, hogy csak az ő befolyásának tulajdonítható, hogy *Jamesont* s kíséretét azonnal nem lötték föbe. Krügerével az angol hatóságok a krügerdorpi ütközet után igen jól bántak és az elhunyt már kibékülni kezdett a sorsával. Krügernek igen jószívű asszony volt és maga küldözgetett az őrtálló angol katonáknak kávé. *Küchener* Krügernek megbetegedése után nyomban kábelt bocsátott rendelkezésére környezetének, hogy Krüger neje állapotáról értesítéshessék. *Lord Roberts* és *Küchener* az elsősközött voltak, kik részvételt fejezték ki Krügernek.

London, július 22.

Krügernek már hosszabb idő óta betegeskedett. Influenzája volt, melyből nem tudott felépülni. Legkedvesebb leánya, *Schmidtne* a múlt héten meghalt és az anyjára megrendítette, hogy állapota aggasztóra fordult. A halál beálltakor számos unokája volt körülötte.

Az elhunyt matrona a második felesége volt Krügernek, mert az első neje nagyon fiatalon elhunyt. Krüger maga 20 éves volt akkor. Ebből a házasságból egy fiúcska született, de az is meghalt. Második házasságából számos gyermeke született, több leánya Európában van férjével, míg fiai valamennyien a harcoló boer csapatok parancsnokai s így természetesen nem mehetnek az angolok által megszállt Pretóriába.

— **Ruby Pál halála.** *Ruby Pál*, a szerencsétlen hononnai járásbíró meggyilkolásának történetét mondja el a *Zemlén* című újság. Közöljük ezt a tudósítást egy némely újabb részletei miatt. A hononnai királyi járásbírósgáj tagjai írja a nevezett lap, több ügyvéd, orvos és hivatalnok családostul kirándultak a múlt vasárnap a *Sirtája* nevű nyári mulatóhelyre s ott a *Géza-szék* mellett letelepedtek. A legjobb kedvben tölölték el az estét. Kiene óra felé odavetődött két helmecke és egy barkói legény s megállva a társaság mellett, bánta a mulatókat. Mivel toladokadás már terhére kezdett lenni a társaságnak, *Ruby Pál* albiró odaszólt:

— Menjetez fiuk innen s fenébe. . .

Erre *Ruják István*, Amerikát látott katonaviselt helmecke legény odaszólt:

— Hát mért küld minket az ur innen a fenével, mért nem Isten nevében?

Ruby Pál odalépett hozzá egészen közel, meg-simogatta arcát s kérte:

— Hát menjenek Isten nevében.

Erre *Ruják* egy rövid konvokhással halántékába szurt *Ruby* albirót. A kés 8 centiméter mélyen fúródott a szerencsétlen ember fejébe. *Ruby* eszméletlenül összerogyott. A kés oly szorosan ékelődött a koponyacsontba, hogy az orvos csak nagy erőszakkal bírta kihúzni. A sebesültet bevitték az étkezőterembe s ágyra fektették. Eszméletlenül fektött másnap délig, amikor kiszenvedett. *Ruby Pál* tartalékos honvédhadnagy, aki még csak harminc esztendő volt, feddhetetlen jellemű, vasszorgalmu, kifűnő bíró volt, a társadalomban köziszteletben és szeretetben részesült. Hivatásának lett az áldozata, mert *Ruják István* gyilkos cselekedete a bosszu műve volt, mivel *Ruby* bíró *Ruják* nővérét gyermekülési miatt letartóztatta. A gyilkos még mint katona, négy évvel ezelőtt, nyolcnapos szabadságra hazabocsátatván, parasztruhába átöltözve, a helmecke Kolovrát majorbéli *Tokár János* urasági gazdát megleste, sőt ezt este egy nagy doronggal *Helmecke* község alatt agyonverte. *Ruják*ot azonban, szemtanuk hiányában, tagadásával szemben, fölmentették. Most nem kerüli ki az igazságszolgáltatás rújtó kezét.

— **A keszthelyi mérgezés.** *Keszthelyről* táviratozzák, hogy *Csesznák Miklós* nagykanizsai vizsgálóbíró exhumálta a gyermekei megmérgezésével vádolt *Laskay* fakereskedő feleségét is, aki két éve halt meg. Az a gyanu merült fel, hogy *Laskay* nemcsak két gyermekét, hanem feleségét is megmérgezte.

— **Öngyilkos kereskedő.** Egy szegedi táviratunk szerint *Klein József* osongrádi kereskedő azért lett öngyilkos, mert idegen pénzhez nyúlt és jelt a büntetéstől. *Klein* a *Schlesinger* és *Pollakovics*-léle budapesti gabona-cégnak volt a bevásárlója. E cérra legutóbb nagyobb összeget kapott, de vagy kilen-ezer koronát elmulatott belőle. A cég erre egy emberét leküldötte elszámolásra. *Klein* a bűnvádi följelentéstől félve agyonölte magát.

— **Házasság.** *Geiszt József*, a *Geiszt* és *Wittmann*-cég belfajja e hó 23-ikán délelőt tartja esküvőjét *Madá* Gizella kisasszonnyal Győrött.

— **A kompromittált kuriai bíró.** Megirtuk, hogy a *Szelle*-ügyben eljáró *Ribiczey* Ferenc vizsgálóbíró megindította a vizsgálatot *Kormos Adolf* kuriai bíró és *Szelle József* ügyvéd felesége ellen, a bíró ellen a megvesztegetés büntette, *Szelle József* ellen megvesztegetés vétségének alapos gyanuja miatt. Az *Arad* és *Vidéke* ma közli a vizsgálóbíró végzését, kimerítő megokolással együtt, amelynek során természetesen legfőbb szerep jut a vasszerényben talált leveleknek. A vizsgálóbíró olyan levelekre is hivatkozik, amelyek csakis az ő végzéséből válnak ismertekké. Alább közlünk e levelekből néhány olyan passzust, amelyek a vádra különösen alapot adnak.

— Mindent el fogunk követni, hogy propagandát csináljak az ügynek.

— Holnap alkalmam lesz *Grecsákkal* beszélni, de a többi kollegákkal is, csak hogy nincs hozzá eszközöm s én oly szegény vagyok. Már néhány kollegiummal közöltem az igaztalanságot, és úgy tapasztaltam, hogy mind-egyiknél megvan a jóakarát megtenni, ami a törvény ellenre bár, lehetséges. Holnap kérek kétszáz forintot küldeni ahév alatt, az ismert címre.

— Vasárnap utazom Nagyváradra a jelzett ügyben, hogy az illető urakkal megbeszéljek mindent, önnök az utazás költsége nem fog gondot okozni. . . 100 forinttal Váradon egy fess estét lehet rendezni. Kérek 300 forintot küldeni.

— A nagyváradi kir. tábla helyzete nagyon nehéz. Erdemben az urak megegyeztek, csak az tünik fel, hogy a forma kérdése okoz gondot, hogy a felső bíróság *blomász* nélkül teljesíthesse a kérelmet. Nekem az a benyomásom, hogy az urak legjobban vannak hangolva és hogy a kibontakozásra a módot megtalálták.

E két utóbbi levél tartalmából mondja a vizsgálóbíró végzése, kitűnik, hogy *Kormos Adolf* *Szelle József* csődítomeggondnokai állásából folyó pereskedésnek a nagyváradi kir. táblán leendő kedvező elintézését szorgalmazni, befolyásolni megírta. Ültetőleg meg is kísérelte. Hogy pedig más ügyekben is közreműködést ígér és közbenjár, bizonyítják a többi levelek. Tekintve, hogy a pénzeszevelekről és postulatványokról szóló feladó-vevények a *Kormos Adolf* címre és *Kormos Adolf* részére küldött pénzküldeményekre vonatkoznak; — tekintve, hogy a levelek már ismertelt tartalma, különösen a pénzeszegek kérése s azoknak éppen *Kormos Adolf* részéről való nyugtázása bizonyítják egytelől a pénzeszegek *Kormos* által történt felvételét, másfelől, hogy ezen összegek *Kormosnak* azon célból adattak, hogy hivatali kötelességét, mint bíró, megszegje; de bizonyítják továbbá, hogy oly esetben, midőn hivatali kötelességét nem is szegte meg, jutalmat elfogadott, — ellene a btk. 467. és 468. §-ába ütköző megvesztegetés büntette miatt a vizsgálatot elrendelni kellett. — El kellett rendelni a vizsgálóbíró *Szelle József* ellen is a btk. 470. §-ába ütköző és ennek második bekezdése szerint minősülő megvesztegetés vétsége miatt, mert a fentvezetett által hozzá intézett levelekből kitűnik, hogy *Kormos Adolf* kuriai bíróval állandó levelezésben állott, az ő tőle folyton pénzt kért és kapott; másfelől tudva azt, hogy *Kormos Adolf* kuriai bíró férje (*Szelle József*) peres ügyében a minden kétséget kizáró célzattal, hogy a per javára döjjen el, pénzt kért. Bár *Kormos Adolf* leveleinek nagy része, melkvelben pénzt kér tőle és pénzt nyugtat, régebbi keletű, azoknak egyike 1898. augusztus 15-én kelt s ebben is 100 forint helyett 200 forintot kért kölcsön, vagy előlegül és így nyilvánvaló, hogy nevezett bíróval való összeköttetés nem szűnt meg és így a megvesztegetés ténye folytatódagos elkövetésének gyanuja alaposan terhelte.

Nagyváradról táviratozzák, hogy a *Kormos*-ügy vizsgálatával megbízott dr. *Tassy Pál* főügyész már visszatért Budapestről, ahol jelentést tett az igazságszolgáltatásnak. A miniszter azt az utasítást adta *Tassynak*, hogy kimélet nélkül kell kideríteni az igazságot. A főügyész szerint eddig még nem volt megállapítható, mily mértékben vétkes *Kormos* kuriai bíró, de az már most nyilvánvaló, hogy oly súlyos fegyelmi vétség tört szobán, aminő a felső bíróságnál eddig még nem történt elő.

— **Füredi hangverseny.** *Lipik* fűrdőben e hó 20-ikán fényes hangverseny volt, amelyen a győgyzenekarok kivül kiváló elismerést aratott *Gaal Ferenc* ismert zeneköltőnk IV. magyar Rhapszodiája, melyet a szerző zongorán művészi tökélyvel interpretált. Nagyon tetszett még *Cotarescu H.* bukaresti operanékes lágy, kellemes tenor hangja és *Schwimmer Helén* asszony, a fűrdőtulajdonos neje zongorajátéka. A sikerült hangversenyt reggelig tartó táncmulatság követte.

— **A Ferenclak új orgonája.** A *Ferenclak* rendiek belvárosi templomának régi orgonája tönkrement. *Mészáros Kálmán* rendfőnök most a hívők jószívűségéből akar új orgonát építtetni s e végből adakozásra hívta föl a templomba járó közönséget. A kegyeletos célra máris szép összeg gyűlt egybe.

— **Rablógyilkosság Gyöngyösön.** *Borzalmas* rablógyilkosságról ad hírt *Gyöngyösi* levelezőnk: Fényes nappal ötök meg és rabolták ki egy urinőt, akit az egész város szeretett és akit mindenki csak *Bábi* nének hívott. A gyilkosság részleteiről a következőket jelentik lapunknak: *Gyöngyös* egyik legnépesebb utcájának végén lakott *Ostreicher* Miksa gabonakereskedő és neje. Tegnapelőtt, szombat délután, az üzlet zárva volt. A kereskedő ebéd után kávéházba ment és felesége egyedül maradt a házban, kiült az udvarba és ájtatosan imádkozott. Két óra tájban két marcona ember nyitott be a házba vezető ajtón, melyet maguk után bezártak. Megragadták a tehetetlen ötvenhat éves urinőt, bevonszolták a szobába és borzalmas módon meggyilkolták. Egy hosszú késsel össze-vissza szurkálták, de ezzel nem elégedtek meg, hanem kendőbe kötött kövel a szerencsétlen asszony fejét teljesen összeroncsolták. Az urnő kiáltóására egy arra járó gyerek figyelmessé lett és fellármázta az embereket. Alig akartak behatolni a kapun, mikor azt maguk a rablógyilkosok kinyitották. „Mi már végeztünk, most bemehetnek!” kiáltották és futásnak eredtek. Az egyiknek sikerült kerekelt oldani, a másikat egy katona fogta el. Még aznap a másikat is elfogták. A vallatásnál kiderült, hogy mind a kettő *Illaváról hazakerült fejjenc*. Az egyik feleségét gyilkolta meg, a másik pedig egy erdőkerültet tett el láb alól. A vallatásnál megdöbentő cinizmust tanúsítottak. Az egyik, egy hatalmas, óriás termetű alak, vállvonogatva ezt mondta a vizsgálóbíróknak:

— Hát unalomból öltem.

A két gyilkos mindössze 20 forintot talált a meggyilkolt szobájában. A meggyilkolt urinőt vasárnap délután temették el az egész város részvéte mellett.

— **Fáklyásmenet.** *Selmeczbányáról* írják: A selmeczbányai bányamunkások e hó 20-án *Farkay István* orsz. képviselő tiszteletére fáklyásmenetet rendeztek, hogy ezzel is hálaadjának kifejezését a miért *Farkay* kieszközölte a 45 évi szolgálati időnek 40 évre való leszállítását. A fáklyásmenetben nemcsak a királyi bányamunkások, hanem a Geramb bányaegetület munkásai is résztvettek. *Gindl József* bányalelőr tolmácsolta a munkások érzelmeit, mire *Farkay István* képviselő elmondta a kedvezmény elérésének történetét és éltette *Lukács László* pénzügyminisztert és *Grauzenstein Béla* államtitkárt. Magyarul elmondott beszédét *Sobó Jenő* bányatanácsos tolmácsolta tőt nyelven.

— **A zágrábi dráma.** Abban a szenzációs öngyilkossági ügyben, mely fogságba juttatta dr. *Tricz* zágrábi lapszerkesztőt, jelentősebb fordulat még nem állott be. *Srkulj Szlava*, a szerencsétlen tanítónő, mielőtt az öngyilkosságot elkövette, végrendeletet írt, amely bővelkedik a megrázt részletekben. Ime a végrendelet egynehány érdekesebb része:

— Vagyonomat nővéreimre hagyom. A világ azt gondolja rólam, hogy szerencsétlen szerelem miatt dobom el magamtól az életet. Az nem igaz. A kétségbeesés és kényszerűség vitt erre a lépésre. *Tricz* dr. t. abban a pillanatban megvettem, amikor láttam, hogy meg akar . . . semmisíteni. Ha szereimünknek következménye lesz, azt ígérte, hogy elvesz feleségül. Így mondta: — Magamhoz veszek, ha gyermekek lesz. Megkérdeztem tőle:

— Minek? Gazdasszonynak?

— Nem, feleségemnek! — felelte erre.

Később dr. *Tricz* megbánta ígérteit és megtagadta gyermekét, aki nem sokáig várható magára. *Nemokára* halott lesz; azt gondolom, mindenki hinni fog utolsó esküvésemben. *Esküszöm* tehát az Istenre, kinek színe előtt rögtön megjelenek, hogy nekem *Tricz* doktoron kívül senkivel a világon nem volt viszonyom! A gyermekem *Tricz*é, senki másé! Nem magamért a gyermekemért akarom ezt az ügyet tisztázni. *Dr. Tricz* tudta, hogy megölöm magam, ha be nem váltta ígérteit. De ő semmi kíséreltet sem tett hogy gyermekét és annak anyját megmentse. A legocsmányabb ember sem viselkedik így. Sárul dobált meg a nevetem, de magát szennyezte be. *Micsoda* ember az, aki egy nőnek a pénzt magához veszi és azután rutul ott hagyja. Az ő kötelessége lesz az is, hogy elrabolt pénzből a temetésem költségét kiifizesse. — A szomorú végrendelet így végződik:

— Még egyszer mondom neked, dr. *Tricz*, hogy szívem mélyéből megvetlek! Megölte a lelkemet, de Isten megbosszulja azt, amit nyolc éven át téled szenvedtem. Légy szerencsés, ha megérdemled, te gyilkos! Ti pedig, akiket szerettem, bocsássatok meg, ha valaha véletlen ellenetek. *Srkulj Szlava*.

— **A villám.** A villám az utóbbi időkben feltűnően sok katasztrófiát idéz elő. Az eddig okozott szerencsétlenségekhez ma újabb jelentenek *Goszenzsból*. A villám ott szombat este beleszápott egy turista társaságba s annak két tagját megölte. Az egyik halott *Wilhelm* Róbert bécsi gyermekorvos, a másik ennek vezetője. A társaság, amely kilenc emberből állott, a *Tribunalszra* akart fölmászni. A villám a társaságnak még négy tagját megbénította.

— **Dreyfus — gyárigazgató.** Egy lyoni lap újságolja, hogy Dreyfus kapitány, az Ördög-sziget egykori boldogtalan lakója, nemskára gyárigazgató lesz. St.-Ursanne mellett, így szól a hír, egy gyárosokból alakult szindikátus ügyöntőt és gyárát alapít s a szindikátus Dreyfusnak ajánlotta fel a vállalat igazgatói állását, Dreyfus pedig hiteles értesülés szerint elfogadta a tekintélyes állást. A valóság színével hat ez a hír. Az egykori tüzerkapitány, aki a végzet kifürkészhetetlen akaratából senyedésre volt kárhoztatva, szellemileg, fizikailag most már magához térve, nem tudja egy nagy pihenésben eltölteni életét. A nagy szenzáció elmúlt felőle némileg, s katonai pályájának keserves csalódásai után szívesen vállalkozik olyan tevékenység után, amelyben képzettségét és tapasztalatait szintén érvényesítheti, s családja javára a bizonyára jól jövedelmező állásban eredményesen munkálkodhatik.

— **Harc a rendőrökkel.** Az éjszaka a 758. számú rendőr véres harcot vívott egy részeg napszámmal. *Kaltnecker* József napszámos az éjszaka alaposan illuminált állapotban nagy botrányt csinált a Fehérvári-úton. A 758. számú rendőr le akarta tartóztatni a garázdálkodót, aki azonban megragadta a rendőrt s botjáró ráhúzott. A rendőr kardot rántott s egy feje vágta a részeg napszámost, hogy az vértől borítva, eszméletlenül roskadt össze. A súlyosan megsebesült napszámost a mentők a Rókusba vitték. — A Rőppentyű-utca 19-ik szám alatti korcsmában is valóságos harcot vívott három részeg a rendőrökkel. *Szeifert* József budapesti születésű huszoubét éves napszámos, *Szabó* András huszonnegy éves és *Kocsis* József huszonegy éves lakatosnégedék, amikor a fizetésre került a sor, neki estek *Stadler* Miksa kocsmárosnak és fofogtatni kezdtek. A verekedésre több rendőr sietett a kocsmába s most a három részeg ember a rendőrökre támadt. Székekkel, boros üvegekkel rohanták meg a rendőröket, akik kardot rántottak s csak így tudták megfékezni a duhaj legényeket. Mind a hármat bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták őket.

— **Nyilatkozat.** Főlkértünk a következő nyilatkozat közlésére: Igen tisztelt szerkesztő ur! Becess lapja szombati száma a Politikai Értesítő nyomán párbajommal kapcsolatban azt írja, hogy én jogtalanul használtam volt az Egyetemi Kör alelnöke címet. Kijelentem, hogy én, mint kollégában dr. *Kisfaludy* Á. Béla Rector Magnificus ma húzzám intézett levele is igazolja, a rektor döntése értelmében még mindig a kör alelnöke vagyok, csak tisztet — tekintettel az Egyetemi Körben jelenleg uralkodó anarchikus állapotokra — saját akaratomból nem gyakorolom. Magánlevelem visszatartása fölött azt hiszem fölösleges véleménynyilvánítanom, csupán azt akarom megjegyezni, hogy párbajomban elcsúszásom közben kapott sebem — mint azt orvosom, dr. *Weyner* Emil is bizonyítja — csupán 9 milliméter hosszú borkarcolás, melynek már alig van nyoma. Fogadja igen tisztelt szerkesztő ur őszinte tisztelem nyilvánítását. Budapest, 1901. július 22. *Hamvay* Ödön, az Egyetemi Kör alelnöke.

— **A Szűnidei Gyermektelep** javára ma *Révész* Sándor nevelő Gödöllőről 14 korona 24 fillért küldött hozzánk. A jótékony adakozás dicséretreméltó buzgólkodás eredménye, amint ezt az összeget kísérő következő levél szépen elmondja:

Tekintetes szerkesztő ur! A gödöllői nyaraló gyermekcélekből összeállítottam egy kis tizenegytagú színes-társaságot. Kétheti betanulás után mult vasárnap meg is tartottuk az előadást. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy dacára a csekély helyaráknak és sok kiadásnak, még ez összeg megmaradt, melyet, kérem a tekintetes szerkesztő urat, szíveskedjék a *Szűnidei Gyermektelep* javára elküldeni. Szíveségeért őszinte köszönetemet kifejezem, maradok mély tisztelettel *Révész* Sándor, technikus.

— **A poszonyi sikkasztás.** Poszonyból táviratozák: A városi közigazgatási bizottság fegyelmi válszalmánya ma *Kartak* Pál pénzügyigazgató elnöklésével *Frühlich* József főpénztári ellenőrt 11.283 korona elikkasztásáért hivatalvesztésre és az okozott kár megtérítésére ítélte. A válszalmánya a tárgyalást a többi vádlottakkal szemben folytatja.

— **Az első gyógyult beteg.** Megható jelenetnek voltak tanúi a hó 18-án a *pellicciók*. Aznap hagyta el az ottani *Blum*-féle magán-höllye intézetet az első gyógyult beteg, *Kerekgyártó* József, ki az intézetben nemcsak az eszét nyerte vissza, hanem a kosárfonás mesterségét is megtanulta. A szép eredmény az intézet vezetőinek fáradhatatlan buzgólságát dicséri.

— **Ült a villamos előtt.** Izgalmas jelenetnek voltak tanúi ma délelőtt 9 órakor a Külső Váci-úton járó-kelő emberek. Egy férfi az Ujpest felől haladó villamos elé vetette magát. A járó-kelők közül többen — mielőtt még a villamos oda ért volna — elhúzták a vágányokról a halálra szánt embert. Egy rendőr bevitte az órszobába, ahol kiderült, hogy az illető közveszélyes ördül. *Boros* József a neve. Rimaszombati születésű 28 éves, nős asztalossegéd. Ujpesten, a József-utca 62. számú házában lakott, s tegnap nejét és gyermekeit egy konyhakéssel ember elől. *Boros* Józsefet a lipótvárosi börtényébe vitték.

— **Tárgysorsajáték.** A pénzügyminiszter megengedte, hogy az *Uránia* tudományos egyesület, iparművészeti és képzőművészeti tárgyakból tárgysorsajátékot rendezzen a jövő évi június hónapban. 50.000 darab egykoronás sorsjegyet bocsáthat ki az egyesület.

— **Rendőri hírek.** A rendőrség ma letartóztatta *Langer* Anna kisbírni születésű 21 éves cseleedt, aki gazdájától, *Lárics* János magánhivatalnoktól 64 koronát érő ezüst és aranyeműt elloplott. — *Vustán* János kocsist ma reggel a Rózsa-utca 68. számú ház istállójában egy ló úgy megrugta, hogy eszméletlenül esett össze. A Rókusban ápolják. — A Flóra-gyár közelében ma egy férfi holtestét fogták ki a Dunából. Az orvostani intézet bonctermebe vitték. — *Klaosz* Mária szász-örményesi születésű 20 éves cselede Rózsa-utca 46, *Patka* Imre poklos-telki születésű 32 éves napszámos Kőrös-utca 9 és *Türr* Ervin 12 éves iskolásfiú Váci-ut 39. szám alatti lakásáról eltűntek. A rendőrség küzdi őket. — *Roszkos* Romold János 19 éves színészt, ma a rendőrség a sztaniszlai járásbírósg megkeresésére letartóztatták sikkasztás miatt. — *Kutassy* György 21 éves fiatal embert ma a rendőrség okirathamisítás miatt letartóztatta. — *Novák* Károly kocsis ma délben Külső-Váci-úton kocsiával nekijött egy villamoskocsinak. Novák az összeütközés alkalmával leesett a kocsiról és oly súlyosan megsérült, hogy a Rókusba kellett vinni.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó összes állomásain keresztül ma este cigányzene lesz hallható. A zeneközlítés 8 órától 11 óráig tart, de félbeszakítja ezt a tözsedolvasás, amely 8 óra 15 perckor van és a fél 10—10 óráig tartó esti felolvasás, amelynek keretében az est-folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság. A cigányzene-átvitelt, amelyet előfizetőinek szórakoztatására közvetíti a Telefon Hirmondó, az Emke-kávéházból történik, ahol *Zöldi* Marci zenekara játszik.

A khinai vezeklők Berlinben.

Budapest, július 22.

Csung herceg, a meny fának legkedvesebb öccse és atya nevének viselője utban van Európa felé, hogy *Berlinben* — miként a hatalmak a béketárgyalások megkezdése előtt kikötötték — egy külön követség élén a német császár trónja elé járuljon és ott *bocsánatot kérjen* azért a büntetért, amelyet Pekingben báró *Ketteler* német követ meggyilkolásával a németek császára és nemzete ellen ekkövetek.

Khina már két ízben kényyszerült arra, hogy ilyen bocsánatkérő követséget küldjön Európába. Először 1870-ben járt Párisban egy küldöttség a teneiini keresztény-mészárlás után, másodsor pedig 1875-ben Londonban, mikor *Margary* angol kutatót *Birma* és *Jünnan* közt meggyilkolták. De most történik először, hogy ilyen követség élén egy császári herceg jelenik meg Európában; s hogy éppen a császár öccsét küldik ki, ez bizonyítékul szolgál annak, hogy a khinai udvar helyre akarja állítani a Németországgal fennállott viszonyt, s ez a hercegi látogatás egyuttal viszonzás annak a látogatásnak, melyet két évvel ezelőtt a német császár öccse, *Henrik* porosz herceg tett Pekingben. Ezzel megdől az az évezredes tradíció, amely szerint khinai császári herceg a székvárosban vagy éppen az országban kívül hivatalos minőségben nem szerepelhet.

Csung herceg kíséretében jönnek mint első tanácsadói: *Csang*-*Ji* (Jen-Mao) bányá- és vasutügyi igazgató és *Jin*-*Csang* (Vuo) tábornok. Mindkét khinai főtisztviselő családja révén a császár legszűkebb környezetéhez tartozik s mint ilyen legföltlenebb bizalmát élvezi. Azonkívül mind a ketten igen kedveltek a német hivatalos körökben. *Csang*-*Ji* nyilván a herceg belső titkárja, míg *Jin*-*Csang* küldetése főképp az lesz hogy reprezentáljon a német kormányt és az udvari társaság előtt és tolmácsul szolgáljon.

Jin-*Csang* ugyanis 1877-től 1884-ig Berlinben és Bécsben élt s egyike volt a legkedveltebb, legjellemebb és leghetségesebb, sőt legjavallórosabb mandu-khinaiaknak, akik valaha Európában megfordultak. *Jin*-*Csang* 1857-ben született, tiszta tatár-verből, amelynek szép férfias tulajdonságait, a bátorságot, erélyt, becületességet, önzetlenséget és előkelőséget, valamint a tudomány-szomját, munkakedvet köszönheti. Anyját korán elvesztette, de apjának második felesége nem bánt vele mostohán, sőt szeretettel nevelte. Apja Pekingben, hol előkelő kormányhivatalt viselt, híres volt énekművészetéről, amelyet mint dilettáns gyakorolt. *Jin*-*Csang* tizenhat éves korában nagy kitüntetésképp az ugynevezett *Tunven*-*Kvan*-kollégiumban vételezt föl, hogy ott későbbi diplomáciai szolgálatra képeztesse ki. Husz éves korában *Jin*-*Csang* az akkor utjonnan kreált berlini követséghez került *Kingin*-*Thai* mostani berlini követségi titkárral és *Csang*-*Csang* későbbi párisi követtel együtt. *Jin*-*Csang* itt nagy buzgóssággal szentelte magát feladatának, rendkívüli szorgalommal tanult meg mindent, a mire szüksége volt s tapintatossága, ügyessége, szerény, de előkelő föllépése közkedvelté tette őt a berlini udvarnál. A khinai követség akkori béli estői a legényesebbek és legérdekesebbek voltak Berlinben s *Jin*-*Csang*nak az volt a feladata, hogy a diplomáciai testület és udvari társaság hölgyeit fogadja és a termekbe vezesse. Olyan igazi eleganciával és szeretetreméltósággal vé-

gezte ezt a feladatot, hogy valósággal kedvence lett a hölgyeknek.

Nemcsak hogy tökéletesen bírta már akár szóban és írásban a német nyelvet, melynek alapelemeit már a pekingi kollégiumban sajátította volt el, hanem remek német kalligrafikai írása és elmés szójátékai általános csodálatot gerjesztettek.

Hatodfél évig maradt Berlinben, a honnan, hogy családi hivatására mint mandzsu zászlószólistát kiképezzék, *Ferenc* *József* király engedelmével Bécsbe ment s bolpétt hadnagyi ranggal az osztrák-magyar hadseregbe. A hadügyminiszter a 84-ik gyalogrezredbe osztotta be, a hol eleinte külön gyakoroltaták minden közlegényi és altisztii dologban, majd pedig hadnagyi egyenruhában mint szakaszparancsnok vett részt a gyakorlatokban. A gyakorlati kiképzés mellett *Jin*-*Csang* szorgalmasan végezte az elméleti kurzust is és egy év alatt jelentékenyen előreléladt, midőn 1884-ben a tonkingi háboru alkalmából hírtelen hazarendelték Pekingbe. Az akcióban otthon nem volt ugyan alkalma résztvenni, de mint képzett egyéniséget megtették az akkor *Li*-*Hung*-*Csang* által utjonnan felállított katonai iskola igazgatójává, ahol azóta a khinai ifjak katonai nevelése terén kiváló szolgálatakat tett. A kiváló porosz tisztekkel, akiket *Li*-*Hung*-*Csang* mint instruktórokat Tienoinceb hívtott, mindig a legjobb barátságban volt s mint tolmács és előadó hathatósan segítette őket munkájokban,

Utóbb az azóta meghalt *Kung* herceg, a császár nagybátyja és a régens-császárné után a család legbefolyásosabb tagja Mandu-sország katonai parancsnokságával akarta megbízni. De ő — ami jellemző reá nézve — csak azzal a kikötéssel volt erre hajlandó, ha őt és csapatait nem átlagos zsolddal látják el, hanem úgy az ő, mint minden egyes katona illetményét pontosan meghatározzák és a herceg személyes kezességét vállal azért, hogy azt mindenkor és pontosan ki is fizetik. *Kung* herceget sértette ez a kikötés és a kinevezésből nem lett semmi.

Khinának Németországgal való ügyeiken gyakran kérték ki *Jin*-*Csang* tanácsát és sokszor közreműködését is; és mikor *Henrik* herceg Pekingben járt, őt neveztek ki mellé első sorban diszszokálatra. A pekingi követségek körülzárása idején *Jin*-*Csang* *San*-*Tung*ban volt, az ismeretes *Jüan*-*Sikaj* mellett, s e kormányzóznak sokszor emlegetett korrek magatartása bizonyára nagyrésztben *Jin*-*Csang* befolyásának tulajdonítandó. Pekingbe azután mint *Csing* herceg adlátusa tért vissza s ott lépteték elő címzetes tábornokból valóságos zászló-tábornokká. Befolyását *Csing* herceg mellett is érvényesítette a *Waldersee* tábornaggal és a követségekkel való érintkezésben. *Waldersee* tábornagy Peking város kormányzatába khinai részről őt hivatta meg, ami csak méltó elismerése e minden tekintetben derék férfi érdemeinek. akit tizenkét évi távollét után bizonyára nagyon szívesen fognak viszontlátni a német birodalom fővárosában.

FŐVÁROS.

(*) **Jóváhagyások.** A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amely a X. gergely-utcai teleknek 68.000 koronáért való megvételére vonatkozik. Ezt a telket kisdödő építésére fogják használni. — Jóváhagyta továbbá a miniszter a *Gellért*-hegyen levő *Kug*-féle ingatlan megvételét, 4.600 koronáért, amely szabályozáshoz szükséges és jóváhagyta azt a határozatot, hogy a VI. ker. Felsőerdősor- és *Kmetty*-utóak sarkán levő iskola előtt zajtalan burkolatot készítsenek, 14.313 korona költséggel.

(*) **A főváros szegényügyi szabályzata.** A *Horváth* János tanácsos által kidolgozott szegényügyi szabályzat, valamint a hét éven alul levő gyermekek gondozása tárgyában alkotott szabályrendelet iránt az országban, valamint a külföldön is igen nagy érdeklődés mutatkozik; legutóbb a két szabályzat példányait *Ujvidék* város polgármestere kérte el a tanácsból. Megemlítjük ezuttal, hogy a két szabályzattal legközelebb fog a közjótékonyági bizottság foglalkozni, *Veregy* Károly kir. tantsülgyelő elnöklése mellett. Ezen az értekezleten a jótékony társadalom több vezérifia vesz részt.

(*) **A rendőrség költségei.** A belügyminiszter ma közölte a fővárossal az államrendőrség 1900. évi zárószámadásának az eredményeit. E szerint a kiadások 3.832.693 koronára rúgnak, a bevételek pedig 185.361 koronára, úgy, hogy a fennmaradó 3.647.332 koronából a fővárosnak (50 százalék hozzájárulás) 1.823.666 koronát kell fizetnie. Minthogy pedig a főváros ebből már törlesztett 1.125.000 koronát, most még 671.666 koronát kell az állampénztárba beszállítania.

(*) **Kérelmek a fővárosos.** A polgármesterhez és a székesfőváros iktatóhivatalához napról-napra tömördek olyan kérelem érkezik, amelyeknek a teljesítése teljesen kívül esik a törvényhatóság hatáskörén.

Tegnap, a többek közt, egy „nyugalmozott magán-hivatalnok” azt kérte a fővárostól, hogy adasson neki szabad vasuti jegyet a reichenhalleri fürdőig s egy-szersmind nyújtson megfelelő segítséget, mintegy két hónapi időre, vagyis addig, amíg a megrongált egészségét helyreállíthatja. A tanács, hogy jövőre minél kevesebb ilyen hiábavaló kérelem érkezzék be, az előjárások útján is tudatja a közönséggel, hogy segélyezésben csakis olyan budapesti illetőségű egyé-nek részesíthetők, akik önmagukat semmiképp sem bírájk eltartani. A fővárosnál nincsen olyan alap, amelyből idegen illetőségűeknek lehetne anyagi támo-gatást adni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** A Városigeti Szinkörben** tegnap este felt ház előtt került harmadszor színré Zichrer: *Sivihók* című, bájos zenéjű operettje. A jegyeket az előadásra már jóval az előadás megkezdése előtt eladták. A közönség a darab előadásának egész folyamán gyönyörködött a szép zene- és énekszámokon, melyeket igen sokszor megismételték a szereplők, kiket a közönség sokszor zajosn megtapsolt. Ballané Csik Irén szerepét, ki az előadás előtt hírtelen berekedt, *Barcs Aranka* játszotta igen kedvesen. Délután huszonnyol-cadszor került színré *Feld Mátyas* parodisztikus bohó-zata az *Ocska brigádéros*. A délutáni előadást is telesen felt ház nézte végig. Holnap, kedden és szerdán *Sziklai Kornél* vendégléptével a *Sivihók* kerül színré.

**** Hangverseny Abbsiában.** *Abbsiából* jelenti tudósítónk: *Somogyi Mór* zongoraművész szombaton a *Stefánia-szálloda* disztermében *Somogyi B. Carola* és *Talbertoni Emilia* operanékesnők és *Frankfurter Willy* közreműködésével lényesen sikerült hangversenyt rendezett. *Somogyi Mór* brillans technikájával s magas művészi nivón álló játékaival a közönséget valóssággal elragadta, *Somogyi Carola* gyönyörűen csengő hang-jával óriási sikert aratott. *Talbertoni Emilia* és *Frankfurter Willy* énekszámokkal nagyban hozzájárultak az est fényének emeléséhez. Az előkelő közönség, mely a termet zsufolásig megtöltötte a műsor minden számát megtapsolta.

**** Magyar szinkör Fiumében.** *Fiuméből* jelenti: A város illetékes körei azzal az eszmével foglalkoznak, hogy a magyar színészet számára Fiumében megfelelő szinkör emeltessek. Két oka van a tervnek; az egyik az, hogy a Fenice-szinkör, melyben *Kreacsányi* társulata az idén játszott, rosszul van építve, színpada kicsiny, öltözői szűkek, a nézőtér kényel-metlen és nincs elegendő páholy. A másik ok a Fenice jelenlegi bérletiének rideg magartatása a magyar színészettel szemben. *Kreacsányi* jövőre ismét Fiuméba szándékozik, szükséges tehát gondoskodni hajlékról, társulata számára. Hir szerint a kormány hajlandó lenne jelentékeny anyagi támogatásban részesíteni az építkezést.

**** Egy szerző könyörgése.** A *barii* színházban az elmúlt héten egy *I capelli* (a haj) című háromfelvonásos operettet mutattak be. Az első felvonásnak roppant nagy sikere volt és a szerző, aki egy szem-lyében librettista és komponista, boldogan élvezte a premér izgalmát, mikor a második felvonás közepén valaki a karzatról leordította:

— Plágium! Plágium!

Több se kellett, a közönség rögtön belement a botrányba és ékes szidalmak kíséretében követelte, hogy nyilatkozzék a szerző. A szerző nem nyilatkozhatott, mert a botrány hallatára elájult a színpalak mögött. A függönyt leeresztették, az előadás véget ért s a szerencsétlen szerzőt hazaszállították a laká-sára. A boldogtalan most hirdetés tesz közzé a barii újságban. Ilyen alázatos hangon premérje után kevés szerző beszélt a hirdetési rovatban. Ime, a könyörgés teljes terjedelmében:

AZ I. CAPELLI

tönkretett librettistája és komponistája eszedezik, könyörüljenek rajta a kegyes szívű emberek. A tegnapi előtti premér jól indult s csúfosan végződött. Miért? Mert valaki elküldte, hogy a darab plágium. Nos, ez gaz és aljas rágalom. Mégis a rágalomhoz fordulok. Jelentkeztek s mentse meg művészi hírnevem. A nyilvánosság előtt esküszöm, hogy semmi bántó-dása se lesz. Söt

1000 LIRA

jutalmat kap, aki behozni tudja, hogy a plágium vád-ját ő költötte. A jutalmat az is megkapja, aki a hece szervezőjét megnevezi. Ismétlem, bántódása nem lesz senkinek sem. Csak a nevem becsületéért harcolok.

L. Vettalo.

Ime, a legújabb kenyérkereset. Az ember vádol és ezer lírát kap, ha jelentkezik...

**** Színműírás a osataterén.** Érdekes szindarab került a minap színré az angol lovasság sebesültjeinek javára rendezett ünnepi matiné, a *Garrick*-színházban. A színmű címe *The vengeance of Mrs. Vansittart* (*Vansittart asszony boszúja*); szerzői *Artur Hare* és *Eves*, két fiatal angol katonatiszt, akik a délafrikai harotéren, táborozás közben, ütközetek előtt és után írták darabjukat. Eves tífuszban meghalt, Hare azonban most is szolgál nagybátyjának, *Paget* őrnagynak

lovasezredében. A harotéren készült színmű az ame-rikai társadalmi viszonyokat és egy perui özevegyszer-mi intrikát tárgyalja.

A bayreuthi nyitány.

— Az ünnepi előadások előtt. —

Bayreuth, július 18.

A főpróbák már megkezdődtek és lassan-lassan oszladozik a fátyol, amely a jubileumi év csudáit profán szem elől eltakarja. Csak a Wagner-család néhány benső barátja, a közreműködők legközelebbi rokonai, továbbá a bayreuthi lakosság felső tizezének néhány kiválasztottja hallhatta és láhatta már előre, ami az ünnepi előadásokon történni fog.

Bayreuthi próbák! Ezek nem tartanak napokig, hetekig, de hónapokig; sőt egynemely tekintetben éveken át.

Minden próbának vége és kezdete *Kniese* zene-igazgatórn fordul meg. Ő a bayreuthi énekiskola vezetője, hozzá jönnek a híres nagyok, hogy beavassa őket a bayreuthi stíl titkaiba, amelynek papnöje *Wagner Cosima*, az az erőszakaratu és mély gondolkodású művészlélek. Es *Kniese*hez jönnek a kezdők, akik tanulni akarnak és akiknek legmerészebb vágyuk, hogy valamikor a Wagner-színházban énekelhessenek.

Sokan érzik magukat hívatottnak, de *Kniese* csak keveset választ ki; mesterének szellemében teljes szigorúsággal működik.

— Csak, amint *Wagner* rendelte és ránhagyta, képezzétek ki a magatok stíljét. Ebben gyökeredzik rendszerem és a megoldása annak a tölatatnak, amelyhez hívatást éreztek.

Igy szól *Kniese* az ő kis és nagy tanítványaihoz, még ha fejedelmileg dotált kamaranékesek, sőt még ha tenoristák is és a lefolyt évtizedben a bayreuthi színpadon nem állt olyan művész, aki *Kniese* hatását ne érezte volna.

Mihelyt valahol valami új talentumot fedeznek föl, rögtön Bayreuthba hozzák és alaposabban kiképzés céljából *Kniese*hez küldik. A kezdőt kipróbálják és ha beválik, nemcsak ingyenes tanításban részesül, de havi ösztöndíjban is, hogy gondtalanul tanul-hasson.

Tanítványok jöttek, tanítványok mentek és nem mindig járt együtt a jóakarattal a megfelelő tehetség, vagy a tehetséggel a jóakarattal; így történt, hogy az iskolának most csak öt tanítványa van.

Van itt egy énekes, aki mögött már egy jövő áll, de akinek tán még mindig van új jövője is: *Thomarsek János*, aki *Neumann* Angelo berlini *Wagner*-előadásain és később az udvari operában is *Wotant* énekelte és akinek baritonját mostan a *Kniese*-iskolában legmélyebb basszusá alakították át. A szorgalmas művész arra az eszire, ha hangbéli átváltozása nem sikerül, visszavonul első művészetéhez: *Thomarsek* tudniillik testő volt és az ideai bayreuthi képes-levelezőlapokat is remek művészetével ő tervezte. — A magyarok közül *Ney Hermina* hozott dicsőséget a bayreuthi iskolának.

Ugyancsak *Kniese* tanítja be az énekkarokat, amelyeket ének- és drámai szempontból tökélyre emelt.

Öten vannak, akik egyre dolgoznak: *Kniesen* kívül *Wagner Cosima*, *Wagner Szigrid*, *Krenich* gép-mester és *Braunschweig* Ernő ízfelügyelő. Ez a kvin-tett reggel nyolctól este nyolcig egyre dolgozik a színházban és csak délelben engednek maguknak egy órai pihenést. A legserényebb *Wagner Cosima*. Ez a kiváló asszony minden ének- és játéknüansszal tisz-tában van, mindent dirigál és mindenkit, a szólistákat, a karokat, a scenériát, ő jelöli ki az állásokat, megmutatja a mozdulatokat, jellemzi az egyesek drámai hangsúlyozását és amikor nemrég a *Bolygó hollandi* próbáján az utolsó felvonásról *Sente* szemé-lyesítője lemaradt, a színpadra sietett és *Van Royyal*, a hollandi személyesítőjével eljátszotta a jelenetet, úgy hogy színészi ábrázolásával mindenkit bámulatba ejtett.

Wagner Szigrid fogja a *Nibelung gyűrűje* máso-dik ciklusát dirigálni, de működése javarészt ezuttal a rendezésnek fogja szentelni. Egymaga rendezte a *Bolygó hollandit* és pedig kitűnő érzékkel a scenikai hatások iránt, amint a mű szelleme követeli. Eleven csoportozatokban állítja föl a kórust, gondoskodik a díszletekről és elrendezi a megvilágítási hatásokat. Mindenütt van. A nézőtérén, a színpadon, a zsinór-padlason. Vizsgál, rendez, parancsol, dolgozik. Segítő-társai *Kranich*, akinek fantáziája és technikája scen-ikai csudákat művel és *Braunschweig*, aki a kivitelre ügyel föl. Ez utóbbi most teljes odaadással tölti be a főrendezői tisztet, amely állásban ezelőtt *Fuchs* kamara-énekes működött.

A szakítás *Bayreuth* és *München* közt, úgy látszik, egyelőre áthidalhatatlan és *Wahnsfried* egészen *Berlin* kar-ai közé vetette magát. *Dr. Muckon*, a berlini kar-nagyon kívül, aki először fogja *Parsifalt* dirigálni, a

berlini *Operaház* több olyan művészt küldött, aki nem-csak minőség, de mennyiség dolgában is uralkodni fog a műsoron. A trilogiában *Schumann-Heink* Ernesztin Erdát és *Waltraut*é éneki, *Krausz* Ernő *Szigmundot* és *Szigridet*, *Gulbranson* asszony *Brühildát*, *Berger* Rudolf *Gunther* stb. A bayreuthi előadások ugyszól-ván a berlini *Operaház* vendégzsereplését jelentik a *Wagner-színházban*.

Két hónap óta folynak a próbák, amelyeken mindenkinél meg kell jelenni *Parsifaltól* kezdve az utolsó *Gral*-lovagig. És mekkora idealizmus! Egy közreműködő se fogad el gázsit. Ez a szó: „gázsit” nem létezik itten. A művészek „kárpótlást kapnak itt tartózkodásuk fejében”; mindenesetre finom körülírás! Az előkelőbb művészek 8000 márka kárpótlást kap-nak: így persze gázsit nélkül is el lehet az ember. *Bayreuth* bőkezű, ha nem is fizet profán gázsit: a szó-listák havonta összesen 160.000 márka kárpótlást kap-nak. A művészet *Bayreuthban* is kenyeret keres és elműt az az idő, amikor az énekesek boldogok vol-tak, ha *Wagner* *Richard* házában idealizmusból énekelhettek. Bizonyára a mostani bayreuthiek is lelke-sednek a művészetért és elvégre ők is csak „kárpót-lást” kérnek az ott tartózkodás fejében. Csak három ember van még, aki önzetlenül működik közre az ünnepi előadásokon: *Richter*, *dr. Munk* és *Mottel*. Ők egy garas kárpótlást se fogadnak el.

Sokat pletykálnak azokról az öszzegekről, amelyeket a *Wagner*-család az ünnepi előadásokon állító-lag nyerne. Ime, mit mondott erre vonatkozólag *Gross* kereskedelmi tanácsos, a *Wagner-színház* finans-minisztere:

— A színház minden estére már előre el van adva és mégis boldog lesznek, ha az idei évet csak 80.000 márka deficitet zárhatom le.

— És ki viseli ezt a deficitet? — kérdeztem.

— A színház-alap! Minden nyereséget hiány nélkül ehhez az alapoz csatolunk. A *Wagner*-család egy garast se fogad el, lemond minden tantiérről és a maga részéről vagy 25.000 márkát fizet rá, mint reprezentációs költség.

— És ön tanácsos ur?

— Szavamra mondom, soha egy garas fizetést nem vettem fel.

— Ilyen körülmények közt hát hogyan lehetsé-ges, hogy mégis deficitjük van?

— Rengeteg költségünk van. Ime, néhány szám: a *Bolygó hollandi* új kiállítás: 70.000 márka, a kórus: 100.000 márka, — ime az utolsó hét asztalos szá-malája: 4850 márka. A színház a *Wagner*-családra nézve szent örökséget jelent, amelynek mindenképpen csu-pán *Wagner* géniuszában szabad gyökeresnie. *Lásza*, *Il. Lajos* annak idején 260.000 márkát adott a mester-nek, hogy a színház tervét megvalósíthassa. Ezt az öszzeget a család visszafizette a bajor állami pénztárba.

Egy negyedszázada annak, hogy az első német oszászár jelenlétében a bayreuthi színházat megnyitot-ták. Huszonöt év alatt a *Wagner-színház* az egész művelt világ dicsősége lett.

—k.—d.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Magyar írók segélyegylete.** E több mint negyven éstendő óta tevékeny működő írói egye-sület alapítókeje a folyó 1901. év első felében a követ-kező alapítványokkal gyarapodott:

Néhai *Zichy Antal* egykori másodikunk végren-deleti alapítványa 800 korona, a pesti első hazai takar-ékpénztár-egyesület 490 korona, néhai *Csernátorny Lajos* magyar író végrendeleti hagyományá 11.941 korona 66 fillér, *dr. Szilasi Adolf* egyleti ügyvéd 400 korona összesen 18.541 korna 66 fillér. Régi alapít-vány befolyt egy: néhai *Kern Jakab* 400 korona, befizette fia, *Kern Róbert*. Az érkeztet adományok: a *dr. Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszteről az országgyűlési javadalomból átengedett öszze 3000 korona, *gróf Zichy Géza* alapító Budapest 50 korona, hatvani *Deutsch Károly*, az igazgató-bizottság volt tagja (az egyleti élnök szabad rendelkezésére adva, mely tehát a tökéhez nem irható s az egyleti számadásban sem fordulhat elő, mert nem az igazgató-bizottság intézkedése alá esik) 400 korona, összesen 3450 korona.

Segélyezésre az egylet e télelvben kiadott: rendes segélyezésre a költségvetés megállapítása szerint 52 téleln (agg írók. írói özevegek és árvának) 9510 koronát; rendkívüli segélyezésre betegségek esetében husz téleln 1240 koronát, két rendes segélyezett te-metési költségére 220 koronát. Továbbá az egyleti el-nök szabad rendelkezéséből az elhunyt nagynevű költő leányának, ki rég lérvhez ment és nem írni árva többé: 200 korona segélyt. A télelvé öszze se-gélyezési kiadás 11.170 korona volt. Midőn az egylet igazgató-bizottsága a fent közölt a apítványokért, az elhunyt emlékezetére áldást, az élőknek pedig ugy az alapítványokért, mint az adományokért hálas köz-szönetet mond, kéri egyzersmind e jótékony egyesü-letnek további nemesleki anyagi támogatását, hogy jótékony feladatápak: előregedett szegény írók, el-hunytak özevegyei és tanítatásra szoruló árvái rendes

gyámoltásának, megbetegült írók segítésének, elhunytak eltemetési segélyezésének mentül jobban megfelelhessen.

EGYESÜLETEK.

(A D. E. E. vándorkönyvtára.) A Dunántúli Közművelődési Egyesület, mely Pallavicini Ede ögróf elnöksége alatt fejt ki áldásos működését a Dunántul területén s mely a nemzeti irodalomnak vándorkönyvtárak után való terjesztését először honosította meg Magyarországon. most újabbán két 433 kötetből álló könyvtár bocsátott körüra. Az egyiket az ó-dombóvári községi ipartestület, a másikat a veszprémegei Ménesly közösgé elöljáróságának kezelésére bízta. E két vándorkönyvtár úgy van megszerkesztve, hogy azt egy kisebb vagy nagyobb közösgé minden lakosa, a műveltebb nép és az uri osztály is használhatja.

(Társaskör Budakeszen.) A budakeszi nyaralóközösgé, villatulajdonosok és közösgé honoraóirok már régóta tervezik egy társaskör alakítását, melynek célja a barátságos összejövetelek mellett főleg a nyári tartózkodási hely szépítésére irányulna. Ez az eszme most már a megvalósítás felé halad. A kezdeményezők élén Raisz Flóris közösgéi jegyző, dr. Pechán László közösgéi orvos, dr. Diener Ákos rendőrkapitány, Klein Berthold fővárosi bizottsági tag, Mityák M. B. stb. állanak s alapítóke létesítésére augusztus hó 14-én nagyobb szabású nyári mulatság lesz.

(Országos Pincér-Egyesület.) Sérélmek orvoslására, de legkivált a helyszerzők visszaéléseinek megszüntetésére országoszte mozgalmat indítottak a pincérek s ennek a mozgalomnak eredménye hogy megalkadjon az Országos Pincér-Egyesület. Érdekeik erősebb védelmét látják a pincérek az országos szervezkedésben s a mozgalom célja, hogy valamennyi magyarországi pincéregyesület beolajvadjon az új országos testületbe. A mozgalom a Budapesti Pincér-Egyesület, a pincérek legöregebb egyesülete vezeti s a kebeléből alakult bizottság meg is tartotta már alapvető ülését, amelyen hozzátartoztak az alapszabályok kidolgozásához. A bizottság munkálatait az ősszel egybehívandó kongresszus elé terjeszti.

Nyiltér.

Luhí Erzsébet
GYÓGYVIZ.
gyomorbetegségek minden nemű ellen, ugyancsak a torok, gége és hörgők idült hirtelen állapotában kiváló sikerrel alkalmazható.
Megrendelhető a forrásbirtoknál, Szolyván, (Bertanynye).
Budapesti forrást: VIII., Kerepesi-út II., I. em.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

*. Kottlingbrunni löversenyek. A második nap programja még szebb és változatosabb sportot ígér, mint az első nap. Kiemelkedő nagydíjazású futam nem szerepel a programon. de mindégik verseny-számában oly sok a nevezés, hogy sportszempontból a legkényesebb igényeket is ki fogja elégíteni.

A holnapi második napon futók a meeting egyetlen urlovasversenyét és tekintve urlovasaink megnövekedett számát, bizonyára sokan fognak a tiszteletdíjért pályázni. A kötelezett lovak közt legjobb Jagello és Prima, valószínűleg kettőjük közt fog a verseny eldőlni.

A nap többi futamára megbeszélésünk a következő: A megnyitót gátversenyre nagyon rossz lovak vannak kötelezve. Legkevésbé rosszak Rikkants és Néha-Néha.

A kétévés versenyben Gyalár pártjára állunk Lachigulá előtt. Az eladók handicap kimenelét Mantua és Praterstern közé helyezzük. A kétévés handicapjában kedvező teherrel indul Saskia és Elle se gobe.

Az akadályversenyt Jour fax nyerheti meg Tudor ellen.

Szép versenynek ígérkezik a napot befejező Gainfahendi díj, melyben Ritka II. is indulhat. Mellette fig. elmet érdemel Garáda és Franjepán.

Típjaink a következők:

- I. Rikkants — Socius.
- II. Gyalár — Lachigulá.
- III. Mantua — Praterstern.
- IV. Jagello — Prima — Nina.
- V. Saskia — Elle se gobe.
- VI. Jour fax — Tudor.
- VII. Ritka II. — Garáda.

*. A kottlingbrunni nagy díjra St.-Cleofás és Patron a favorit, mindkettőnek odssa 2/3 s 1.

*. A söhözani díj mezőnyéből csak egyetlen ló marad meg a gátmeierben: Parapluie, mely az öt ló közül egyedül tudott ugrani. A többi négy visszatér a sikversenyekhez.

*. A berlini nagy díjat holnap futják Hoppegartenben. A versenyben csak 5 ló indulása várható. Favorit a hamburgi derby győztese Twki.

*. A kottlingbrunni löversenyek eredményét minden más orgumot megelőzve a Telefon Hírmondó után tudhatja meg a nagyközösgé, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefon jelentését alapján közvetlenül a versenyek lefutása után részletes jelentést olvastat fel. Így a harmadik futamig levő eredményt negyed 8 és az öszeredményt 7 óra tájban olvastatja fel. A versenyeredmények olvasására kétszeres riadójellet hívja fel előfizetőinek figyelmét a beszálló újság.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Gróf Potoczky tgye. A csalásért letartóztatott lengyel grótnak, Potoczky Henriknek bünygyében ma döntött a büntetőtörvényszék vádánácsa a szabadlára helyezés tekintetében. A tárgyaláson Rutkay bíró elnököl, előadóként pedig dr. Langer bíró szerepelt. A panaszosok képviselőjének, dr. Weisz Ödönnek s dr. Klein Rezső védőnek meghallgatása után a törvényszék helybenhagyta a vizsgálóbíró előzetes letartóztatást elrendelő végzését. Ez annyit jelent hogy a lengyel gróf továbbra is fogva marad, amíg ügyében a vizsgálat folyik. A vádánács határozata ellen a védő felfolyamodást jelentet be.

§§ Az indiánus történetek. Freiburgban a törvényszék egy tizenöt éves gimnazistát két, egy tizenhárom éves diákok pedig egy évi fogházra ítél. Ezekre a diákokra olyan romboló hatással voltak a kalandos indiai történetek, hogy a gimnáziumot petroleummal felgyújtották. Ugy remélték, hogy ezzel a cselekedetükkel hosszabb vakációhoz jut az intézet.

§§ A feleséggyilkos bűnpöre. Hackspacher József rovtól multu fuvaros a napokban egyik Andrassy-uti fűszerüzletben agyonlötöte feleségét mivel nem akart hozzá visszatérni. A gyilkost nyomban elfogták s megindították ellene a vizsgálatot gyilkosság bűntette címén. Drüll Béla vizsgálóbíró előtt a vádott rendkívül cinikusan viselkedett. Minden lelkiismereti furdalás nélkül mondta el, hogy a börtönből való kiszabadulása napján első dolga volt pénz szerzeni. Mivel kölcsönt senkitől sem kapott, kénytelen volt tetőtőjét eladni. Ezen a pénzen vette aztán a revolvert, amellyel feleségének életét kioltotta. A budapesti büntetőtörvényszék vádánácsa Rutkay bíró elnöksége alatt ma megerősítette a vizsgálóbírónak a vizsgálati lógság fenntartására nézve hozott végzését. A vádánács határozatát Hackspacher védője tudomásul vette.

TA VIRATOK.

Prága, július 22. A cseh nemzeti munkások Prizbramban gyűlést tartottak, mely igen zajos lefolyású volt. A szocialdemokraták, kik többségben voltak, Klossac képviselőt nem engedték szóhoz jutni. A hatóság képviselője végül kénytelen volt a gyűlést feloszlítani, mire a cseh nemzeti munkások bizalmas ellégű értekezletet tartottak.

Madrid, július 22. Sagasta miniszterelnök a kamarában és a szenátusban ma királyi dekretumot olvasott fel, amellyel a kamarákat elnapolják.

Belgrád, július 22. Belgrádban Jagodinában és több más városban július 20-án reggel 4 órakor erős földrengés észlelték.

Konstantinápoly, július 22. A szultán ma Mihajlovics Sándor nagyherceget, aki Sinovjev orosz nagykövet kíséretében jelent meg, bucsukihallgatáson fogadta.

Miniszterválság Poroszországban.

Köln, július 22. A Köln. Ztg. értesülése szerint az igazságügyminiszter állása megrendült, mert Vilmos császár, aki előterjesztést tétetett magának a düszeldorfi katonaszabadító-pórról, nincs megelégedve azzal a magatartással, amelyet az igazságügyminiszter e pörben tanusított.

A dán kormányválság.

Kopenhága, július 22. Deyntler tanár, az új kabinetelnök a miniszterek teljes listáját ma terjeszti a király elé.

A forrgó Balkán.

Konstantinápoly, július 22. Cibeszosében, a török-szerb határon a török hatóságok lefoglalták a macedóniai szerb konzulátusoknak szóló hivatalos szerb póstaküldeményeket. Grucis szerb követ e miatt lépéseket tett a portánál. Tevfk basa külügyminiszter kijelentette, hogy már kiadták a parancsot, hogy a szóban forgó póstaküldeményeket ne bántásák, mert félreértés van a dolgban. — A brusszai görög konzulátust török rablók megtámadták, de a konzulátus kavasza rájuk löttek, mire a már lopott tárgyak hátrahagyásával elfutottak. A görög konzul lépéseket

tett a válnál, személyének és vagyonának biztosítását és a bűnösök megbüntetését kérve. Mavrokordato görög követ is szóvá fogja tenni a dolgot a portánál.

Belgrád július 22. Hamid pasa, a török határvédiki csapatok parancsnoka, mint a szultán követe ma ideérkezett, hogy a szerb kormánylyal a határvillongások tárgyában értekezzenek.

A német pénzügyi válság áldozata.

Berlin, július 22. Saló Rawicz bankár ma lakásán megmérgezte magát, mint hátrahagyott levelében mondja, a Lipcsei Bank bukásánál szenvedett üzleti veszteségek miatt. Rawicz a Leipziger Banknak egy millió összegű váltóját zsrírálta. Arnak idején egy itteni jegyzési hatóságnál kérvényt nyújtott be a kasszeli Törkölyszárió Társaság részvényeinek jegyzése iránt. de ezt a kérelmét elutasították.

Berlin, július 22. Terlinden Gerhard, a nevét viselő oberhausen részvénytársaság elnöke, néhány nap előtt megszökött. Mint most kiderül, Terlinden maga és a társaság részére jelentékeny bankhiteleket vett igénybe, amelyeket hamisított mérlegek és könyvkirovatok felmutatásával szerzett meg. Ugy látszik, jogosulatlan részvényt kibocsátás is történt. Kospatt cégvezetőt aki ugyilatszük bűnrészes, letartóztatták. A társaság viszonyait még teljeseen át nem tekinthetők, de a csődványtás elkerülhetetlennek látszik.

A khinai bonyodalom.

London, július 22. A Standardnak táviratozzák Sanghaiból, hogy hivatalos jelentések szerint Hszingvában (tokieni kerület) komoly zavargások ütöttek ki, a melyeket egy titkos társaság szított. Attól tartanak, hogy az idegen misszióknak bajuk történik.

A pestis.

Plymouth, július 22. A Sydney-ből ideérkezett „Ormuz” gőzös legénységének két embere a bubópestis tünetei közt megbetegedett. A két beteget, akiket a hajón elkülönítettek, itt azonnal kórházhajóra szállították. Az Ormuz utasai csak szigorú orvosi vizsgálat után utazhatnak tovább Londonba.

Közgazdasági táviratok.

Lipose, július 22. A lipcsei bank hitelezői ma gyűlést tartottak, melyen ehatározaták, hogy a meglevő pénzekből három milliót az Allgemeine Deutsche Kreditanstalt, három milliót a szász banknál és három milliót a német birodalmi banknál helyez el és a fennmaradó hátralék felett szabad rendelkezési jogot adnak a tömegrendőnkönságnak. Több formalitás elintézése után az ülés véget ért.

London, július 22. (Gabonavásár.) Az irányzat általában szilárd. Külföldi búza 3 d. magasabb, tengeri 9 d. magasabb, amerikai tengeri 3 d. magasabb, városi liszt 23—29 sh. Peceola; 26 sh., tengeri 22 sh. eladók. Bevitel: zab 10.000 q.

Szófia, július 22. A kölcsön felvétele ügyében egy külföldi pénzzsindikátussal megindított tárgyalások megakadtak. A bankok nem elégedtek meg azzal, hogy kezességül a dohánvegvedarúság szolgájon, hanem azt is követelték, hogy a bankok bizottságot küldjenek ki, mely az állami havi bevételek egy részét ellenőrizhesse. A félhivatalos lapok igen éles dikkében kelnek ki ez ellen a követelés ellen és a Vecerna Posta azt írja, hogy „ha már Bulgária kénytelen függetlenségét odaadni, ugy inkább Oroszországnak adja oda kikötött semhogy túrje hogy ezek a bankok tegyek tönkre.” A kölcsön felvételének megthusítása a Karavelov-kormány bukását vonná maga után.

Frankfurt, július 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arloiyamok januára. Ets jorgalom Osztrák hitelrészvény 189.25. Német bank 190.30. Discont 172.80. Berlini kereskedelmi bank 134.50. Gelsenkircheni —, Harveni 157.25. Laura-kohó —, Olasz járadék —, Csendes.

New York, július 22. (Terménytözsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2. (87 1/2). júliusra 8.22 (8.20). Októberre 7.62 (7.64). New-Orleansban helyben 3 3/4 (8 3/4). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphianban 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15 1/2). — Zsir: Western steam 9.— (8.90). Rohe és Brothers 9.10 (8.95). — Tengeri irányzata szilárd. — Júliusra 61 1/4 (57 3/4). Szeptemberre 62 1/4 (58 1/4). — Okt.-re 62 1/2 (58 1/2). Buza irányzata állandó. — Piros ősi helyben 79 1/4 (77 1/4). Júliusra 77 1/2 (75 3/4). Szeptemberre 77 1/4 (74 3/4). Októberre 71 1/4 (74 1/4). Dec.-re 79 1/2 (76.—) Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1 1/4). — Kávés: air Rio T. sz. 5 11/16 (5 11/16). Július 4.70 (4.75). Októberre 4.85 (4.90). — Liszt: Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — Cukor: 3 1/2 (3 1/4). — On: 27.65 (28.12). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, július 22. (Terménytözsde.) (Zárlat.) Buza irányzata igen szilárd. Júliusra 71 1/4 (67 3/4). Szept.-re 73 3/4 (68 1/4). Tengeri irányzata szilárd — Júliusra 57 1/2 (53 3/4). — Zsir: Júliusra 8.65 (8.60). — Szeptemberre 8.70 (8.65). — Szalonna short clear 8.45 (8.35). — Sertészs: Júliusra 14.37 (14.05). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Vallomás.

Egyszer, hogy magáról
 Álmodám,
 Megérint gyengéden
 Az anyám:
 „Szerelmes vagy lám?
 — Faggatott —
 Hiába, hiába
 Tagadod.”

S mikor én ránézek
 Szó helyett,
 Megfogja lassan a
 Kezemet,
 S ráint egy lapra, mely
 Ott fekszik
 „Oly szépen írod az
 É betűt.”

Karló Béla.

† **Királyok ebédjén.** Szászországban az a szokás, hogy a tartománygyűlés egybehívásakor, amely két es-tendőnkint történik meg, a képviselőket meghívják a király asztalához. Ezek a képviselők mindannyian derék, becsületes emberek, de bizony nem egy közülük sehogya sem tud beleilleszkedni az udvar különös szertartásaiba. S azért a drezdai királyi palota asztalánál ilyenkor igen különös esetek történnek. Így például egy alkalommal az egyik képviselő Carola királyné ama kérdésére, hogy vajjon jóllakott-e, így válaszolt:

— Nem baj, felség, hiszen innen ugyanis el-megyünk még Kleisthez. (Ismert drezdai vendéglős.) Ez a oszlatános válasz természetesen általános derűtséget okozott.

Egy másik képviselővel megtörtént az a baleset, hogy az étkezésnél feldöntötte a vörösborral telt poharát. A képviselőt ez annyira boldogtalanná tette, hogy odasielt a királyhoz és hosszadalmasan bocsánatot kért ügyetlenségéért, és hogy bűnét jóvátegye, mindentelje szert ajánlott a telt eltüntetésére. A király nevetve fordult félre.

Ugyancsak a szász király vendégségén történt, hogy egy hadnagy elcsent a király asztaláról egy ananász-dinnyét. Csakójába rejtette és úgy szökött ki a teremből, hogy az őrszobában várakozó társainak vigye. Egy élesszemű őrnagy azonban észre-vette a „tolvajlást.” A hadnagy után iramodott és megparancsolta a megdöbbsent tisztnek, hogy további rendelkezésig jelenkezze az őrségnél. Ezzel vissza-sietett az ebédőbe és jelentést tett az ott levő had-ügyminiszternek az esetről. A miniszter meg a ki-rálynak mondta el a dolgot. A király nagyot nézett és így szólt:

— A maga házában a király az ur és ott külön rendőrséget nem tűr el. Ami a király asztalán van, az vendégei és akár az asztalánál fogyasztják el, akár elviszik: az mindegy.

Ezek után természetesen a kis hadnagnak semmi baja sem történt, csak a tulbuszó őrnagnak nyult meg az orra.

Ehhez hasonló eset történt meg egy kapitány-nal. A lakoma után három tortaszeletet rejtett a csákó-jába, hogy gyermekeinek hazavigye. Éppen felemel-keedett az asztaltól, amikor a király feléje fordult és szóba ereszkedett vele. A kapitányt ez oly zavarba hozta, hogy meglepedkezett csakójáról és annak édes tartalmáról. Ide-oda forgatta, míg a három tortaszelet le nem gurult a szőnyegre. A körülállók elneveték magukat. De a király jóságosan odafordult a kapi-tányhoz:

— De kapitány ur, miért nem vesz négy szeletet magának, hiszen ugy tudom, hogy négy gyermeke van? Vagy talán a negyedik rosszakodott!

IV. Frigyes Vilmos porosz király szintén ven-dégzerető házigazda volt. Egy ebéden észrevette, hogy egyik vendége különösen sokat fogyaszt az ananász-tortából. Szóba ereszkedett vele és megkér-dezte, szereti-e az édességet? A vendég őszintén meg-mondta, hogy szereti és különös gyengéje az ana-nász-torta. Távozásakor az illető vendég elé az öltö-zőben odalégy egy udvari szolga és átnyujt neki egy csomagot, ezekkel a szavakkal:

— Ó felsége a király küldi.

A csomagban ananász-tortaszeletek voltak.

Uralkodásának kezdetén azonban igen ideges volt Frigyes Vilmos. Egy ebédnél valamelyik szolga ügyetlensége annyira felbosszantotta, hogy káromló szavakba tört ki. A királyné erre körülnézett a to-remben, mintha keresne valakit:

— Mit keresel? — kérdezte a király.

— Keresem a királyt, válaszolta a királyné.

A királynak egyszeriben eltűnt a haragja és szeliden szólt oda nejehez:

— Köszönöm. Megértettelek!

Nagy Frigyes már nem oly nyugalommal látta, ha vendégei az asztal édességeit elesenték. Egy alkalommal a híres Bach játszott előtte. Játékközben a király a melleszobába ment és ezt az alkalmat használta fel a neves zenész arra, hogy a téli időben ritka cseresznyékből a zsebébe rejtsen néhányat. A visszatért király azonban észrevette a kis tolvajlást. Odalépett az asztalhoz, belemarkolt a cseresznyébe és teli kézzel nyújtotta Bach felé, mondván:

— Itt van. Máskor ne maga vegyen magának.

A zeneszerző úgy érezte magát, mintha a villám csapott volna le előtte. Elhalványodott és dadogni kezdett. A király megsajnálta:

— No, nem baj, most már muzsikálhat tovább!

az első találkozás óta? . . . ezt a kérdést vetette most föl maga előtt.

A hold vérvörös képe óriási formában bontakozott ki a park sűrűje fölött, mint valami szörny szeme, úgy pillantott a sötétségből az esteli fénybe. Halkan elhaló hangok zsongtak a levegőben, odaütöttek az ablak párkányához, aztán elpihentek. Talán egy vakond vagy sün-disznó éppen vadászatra indult.

A távolban egy csalogány dalolt. A hold lassan emelkedett az ég boltozatán, mintha el-fáradt volna a járásában.

Szergejevics Hippolit kialudt cigarettáját ki-dobta az ablakon, fölkel, levetkőzött és eloltotta a lámpát.

A kert homálya bekandikált az ablakon, a fák az ablak felé hajtották galyaikat, mintha kíváncsiak volnának és be akarnának nézni, a padlón a hold fényének két halvány, gyöngye sáva futott végig. A dívány rugói meg-megropantak. Szergejevics Hippolita friss vászonlepedőbe be-burkolódzott, aztán kinyújtózott és mozdulat-lanul feködt. Nemskóra elszenderült és az ablak alól halk léptek nesze hallatszott. Valaki susogott. Ma . . . arja . . . Itt vagy? . . .

Mosolygva aludt el Szergejevics Hippolit. És mikor másnap, világos reggel fölébredt, ugyancsak mosolygott. Kinevette önmagát, mikor a fiatal leánynyal való találkozására gondolt. Gondos toalettnyal jelent meg a teánál, száraz volt és komoly, ahogy agg tudóshoz illik. Mikor aztán látta, hogy a nővére egyedül ül az asztal-nál, önkéntelenül kiszaladt a száján a kérdés:

— De hol van . . .

Nővére jót nevetett és nem is fejezte be a kérdését. Az asztalhoz ült. Szergejevna Erzsébet figyelmesen megnézte Szergejevics Hippolit ruhá-ját és tovább nevetett. Mit se törődött azzal, hogy a testvére bosszankodva összehuzta a szem-öldökét.

Szergejevics Hippolitot bosszantotta a ne-vetés.

— Már rég fölkel, együtt voltunk fürödni,

† **Az afrikai utazók gigerije.** Az angol újsá-gok abból az alkalomból, hogy Johnston Harryt, a híres afrikai utazót egyik afrikai angol gyarmat kormányzójává nevezték ki, most sok érdekes rész-letet elevenitnek föl Johnston életéből. Johnston az afrikai utazók gigerije; mindig előkelő, kiborot-vált és cicomás. Legjellemzőbb reá nézve az, hogy a mikor a Kilimandzsaro mellett hónapokon keresztül vándorolt, leg'öb gondját az képezte, hogy aszta-lán mindennap új terítő, tiszta szalvéta és ezüst evőeszköz legyen. Micsoda kép! Amint ez a magá-nyos afrikautazó a legnagyobb rengeteg közepében leül a különböző kivonatokból álló ebédjébe. De a piperkőc külső alatt oroszlánsziv lakozik és Johnston sokszor a vakmerőségig volt bátor. Egy nap kis csapatját megtámadták a mas-saiok. Johnston emberei egész napon kitűnően tartották magukat, azonban estére elvesztették a bátorsá-gukat. Ekkor Johnstonnak remek ötlete támadt. Csomagjai között volt egy láda tűzijátékhoz szükséges felszerelés, amelyet maga sem tudta, hogy miért hur-colt magával. Mialatt emberei harcoltak, a tűzijáték-szerekkel egy sziklaszuosra mászott és ott meggyuj-totta azokat. A babonás massaiok azt hitték erre, hogy az ördögök jönnek ellenük és fegyverüket el-dobálva, eszevesztett futással elmenekültek. Később egy ellenséges törzsfőnök hatalmába került, aki ki-jelentette Johnstonnak, hogy meg kell halnia. Ez azonban hidegvérrel válaszolt:

— Üss agyron, ha örömind telik benne. De majd aztán eljönnek a hatalmas fehér anya (Viktória ki-rálynő) katonái és ti mind, te, a feleséged és gyer-mekeid és az egész néped, meg fogtok halni!

Ez a fenyegetés nem tévesztette el a hatását és Johnston megmenekült.

A rövidségnek valóságos mintaképe az a táv-irat, amelyet Salisburyhez intézett, amikor Timosé rabszolgakereskedőt legyőzte. Így hangzott:

— Timosé ellen indultam. Megvertem, elfogtam, fölakasztottam.

Az ütközet előtt Johnston fölszólitotta Timosét a megadásra, különben föl fogja akasztatni. Megtar-totta a szavát; Timosé csapatát leverte, őt magát elfogta és felakasztatta, előzőleg azonban megkínálta egy üveg pezsgővel.

† **A bernáthegyi kutyák és a telefon.** Egy francia turista meséli a következő kis kalandot. A francia hegymászó Martignyból indult el azzal a cél-zattal, hogy a szentbernáti szorosot megjárja. Uköz-ben oly sűrű köd borult a látóhatárra, hogy a turista jobbnak látta nem folytatni az utazást, hanem meg-huzódni a közvetlen közelben és bevárni míg a ber-náthegyi kutyák egyike életmentő körútjában odáté-ved és mint megbízható kalauz vezérelni fogja a meg-rekedt utast tovább. A turista várt, várt, de a várva-várt segítség nem mutatkozott. Végül is nem maradt

valószínűleg a parkban van most, de nemskóra jönnie kell . . . — magyarázta Szergejevna Erzsébet.

— Milyen részletesen beszámolsz . . . — mondta mosolygva Szergejevics Hippolit. A tea után, kérlek, légy szives bontasd föl a csoma-gomat.

— Mindent kivehetnek?

— Nem, ez nem szükséges. Majd én magam elvágom a dolgot, különben nagy zűrzavart csinálnak . . . De hoztam neked egy kis csemegét és néhány könyvet.

— Köszönöm, nagyon kedves vagy . . . De itt van Varenka!

A fák közül jött ki. Könnyű, fehér ruha volt rajta, amely gazdag fodraival a vállától a lábáig ért. Gyerekes volt ez a ruha, olyan is volt benne, mint egy gyermek. Néhány pillanatig a fák között állt.

— Várakoztatok reám? — kérdezte, aztán hallgatagon helyet foglalt az asztalnál.

Szergejevics Hippolit esőndesen köszöntötte; mikor a kezét megszorította, gyöngye ibolyáilat áradt feléje. Aztán észrevette, hogy a leány karja egészen a könyökig szabadon van.

— Hogy beparfümöztet magad! — szólt Szergejevna Erzsébet.

— Jobban mint máskor? Szergejevics Hippolit, szereti maga a parfümöt? En nagyon szeretem! Az ibolya-szezonban minden reggel ibolyát szedek és bedörzsölöm vele a kezemet, ezt még az iskolá-ban tanultam . . . Szereti maga az ibolyát?

Szergejevics Hippolit a teáját szűresőlte és nem nézett a leánynra, de érezte, hogy Varenka pillantása reá tapad.

— Komolyan mondom, még sohasem gon-dolkodtam afölött, hogy szeretem-o az ibolyát vagy nem, — felelte szárazon, vállát vonogatva Szergejevics Hippolit.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.
EGY LEÁNY.

Írta: MAXIM GORKIJ.

Meg volt róla győződve, hogy az ember megért-heti az érzéseit, sőt szükséges is, hogy megértse; szentül hitte, hogy az ember elnyomhatja vagy esetleg fejlesztheti az érzéseit. Ha az emberi lélek szövevényességéről beszéltek előtte, gunyosan ne-vetett és metafizikának csufolta az effajta meg-figyeléseket. Annál kínosabban érintette, hogy most magán is érthetetlen izgalom vett erőt.

Kérdezte magától: hogyan hathatott olyan különös módon reá ezzel az egészséges, szép leánynyal való találkozás, aki azonban valószínű-leg buta is? És miután a nap eseményeit gondo-san megvizsgálta, felelt magának. Persze, minden azért történt így, mert a leány rárontott, mikor előtte megjelent, az utazástól ki volt fáradva és álmodozó, ábrándos hangulatban volt.

Ez a megoldás megnyugtatta egy kissé, de csakhamar megint előtte állt a leány igéző, ész-bontó szépségében. Bohunyt szemmel vizsgálta a leányt s miközben idegesen szívta a cigarettáját, bírálgatni kezdte.

Alapjában véve nem finom a leány. Csupa vér és csupa izom a teste s alig van idege. Naiv arcában nincs értelmesség. És a büszkeség, amely sötét szemének nyílt pillantásában fénylik, az asszonyoknak az a büszkesége, amelyet az emberek hódolata, továbbá a szépség tudata teremt meg. A nővérem, igaz, azt mondta, hogy Varenka mindenkit meghódított. . . . Hát akkor bizonyára engem is meg akar majd hódítani. De én azért jöttem ide, hogy dolgozzam s nem azért, hogy boldonságokkal foglalkozzam, nos, ezt rövi-desen meg fogja majd érteni . . .

De nem gondolok-e én reá tulságosan sokat

más hátra, mint folytatni az utazást, mely, hoessas osatángolás után, minden baj nélkül véget ért. Mikor a francia turista a központi menzába eljutott, megkérdezte a papoktól, hogy miért nem küldözgetik ki ilyenkor a kutyákat. Erre azután azt a sajtóságot választ nyerte felvilágosításul, hogy újabb a bernáthegyi kutyák csakis telefonjelzésnek alapján lépnek funkcióba. A dolog magyarázata ugyanis az, hogy apró kis menedéksátorok kell mennyiségben vannak elhelyezve a hegyssorosban és a vészidőben levők innen telefonon át hívhatják a segídyt. A megszólaló telefonjelzés azonnal elárulja a központi menzában, hogy melyik bódéból jött a vészjel és erre egy ember és egy bernáthegyi kutya azonnal utnak indítatik. Hogy pedig ezek a jelzések milyen gyakoriak és ennélfogva valósággal mellőzhetlőv teszik a bizonytalanban való cirkálást, ezt legjobban a megmenetettek évi létszáma bizonyítja. A központi menház évente 4-5000 turistát, közel 8000 sarándokot és cirka 15.000 piemonti munkást fogad be. A telefon itt évente néhány ezer emberre nézve valóságos és igen praktikus mentőkészülék.

A kártyajáték multja. Egy német szaklap, mely a nyomtatás, többszörösítés és a papiriparral kapcsolatos kulturális fejlődéssel foglalkozik, ez idő szerint arról tárgyal, hogy mennyire terjed vissza a multba a kártyajáték története és keletkezése. E szaklap szerint 1377-ben szerepel legelőször a főljegyzések között e szó: kártyajáték. Teutonikus fejlettségben, mely 1377-ben kelt, ott a kártya mint eredetiség és újság van megemlítve és úgy szerepel mint nagyon alkalmas eszköze az unaloműzésnek. De már 1402-ben elítélő hangok nyilvánultak a kártyajáték ellen, amelyek azonban nemcsak hatástalanok maradtak, de sőt nagyon is ellentétes irányú eredményt értek el. Nemsokára annyira általános szenvedélylyé fajult a kártyázás, hogy sieni Szent Bernát 1423-ban írtóhadjáratot rendezett Olaszország éjszaki részében a kártya ellen és roppant nagy mennyiségben pusztította el a hatalmába került játékszámát. Az írtóháború későbbben kiterjedt Florenzre is és 1430-ban Savojai Amadeus rendeletileg is eltiltotta országában a kártyázást. Szent Bernátnek 1440-ben tartott prédikációjában az a határozott kijelentés is benne van, hogy a „kártya nem egyéb, mint az ördög imádságos könyve”. Hogy ez a komoly intelem mennyire hatástalan maradt, annak legcsattanóbb bizonyítéka Ostendeotól Monte-carloig a művelt nyugat.

KÖZGAZDASÁG.

A Jelzálogbank közgyűlése.

Budapest, július 22.

Dr. Pollák Illés ur a következő nyilatkozat közlésére kér fel bennünket:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A Budapesti Napló a Magyar Jelzálog-Hitelbank szombati közgyűlésén történeteket bírálgatván, rólam néhány olyan megjegyzést tesz, amelyet nem hagyhatok oly nélkül.

Első sorban: én egy szóval sem gyanusítottam meg a magyar sajtót és az állítás: „azután támadja a sajtót”, nem felel meg a tényeknek. Azon a helyen én éppen védekeztem dr. Györfly Gyula részvényes urnak egy imputációja ellen és utaltam arra, mit a Budapesti Napló is volt szives kiemelni, hogy én, aki magam is a sajtóhoz tartozoknál valom magamat, azt nem támadhattam. Amíg egy korábbi helyen mondtam volt s amire a nevezett részvényes célozott, egyszerűen az volt, hogy „információkat mi a hírlapokból vettük, amelyek mintegy ünnepi harangzúgással hirdették az országnak, hogy a Jelzálogbank akciója új lendületet hoz a hazai közgazdasági viszonyokra.” Am ezzel csak tényt regisztráltam, de nem vontam kétségbe a lapok jóhiszeműségét, amint ezt éppen a támadás visszaverésénél nyiltan ki is jelentettem, mondván, hogy a lapok híradásai a banknak egy kommunikációja után indultak.

Másodszorban: nem támadtam senkit, még csak a Jelzálogbankot sem. A legudvariassabb hangon és minden személyeskedés nélkül — gondolom, nem ismernek engem bárdolatlanul — kérdést tettem 15.000 részvény képviselőiben 60.000 részvényre vonatkozóan, nyilván elég jelentékeny kisebbség megbízásában, kérdést, melyet a saját vagyonában érdekel tenni bizonyára illetékes. Mikor pedig kérdéseimre válasz nélkül hagytam, de ellenben idages visszautasításokban részesültem, csak éppen annyit mondhattam, hogy a „bank igazgatósága ezzel elmulasztotta az alkalmat, úgy az én 15.000 részvényesemet, mint a meg sem jelent többi 80.000 részvényest megnyugtati az iránt, hogy arról a magaslatról, melyre Széll Kálmán emelte, nem süllyed-e le?” Ezt mondtam; semmi mást.

Gondolom, ezzel nem bántottam meg sem a sajtót, sem a hazát. Hogy én a tranzakcióit kritizálni akartam, nagyon igaz: de el nem mondtott beszédekkel elítélés tárgyává tenni, épp oly méltánytalan, mint amilyen igazságtalan, rossz néven venni valakitől, akinek valamely pénzügyi művelőhez milliói kötvék, hogy a dolog részleteire kíváncsi. A legveszedelme-

sebb nuanco ebben a hájzarában perze az, hogy ez az én érdekeltelem osztrák. Ezzel be van pecsételve a sorsa. Osztráknak nem szabad annak az intézetnek tisztán pénzügyi műveleteibe vak módra bele nem nyugodnia, amely az 6 millióit kezeli. Az az ügyvéd pedig, aki osztrákokat képvisel, elárulja a hazát.

Legvéül még egyet. A lapok némelyike szemünkre veti, hogy mint magyar ügyvédek osztrák érdekeket képviselünk. Nem is szólna azonban itt arról, hogy a Jelzálogbank pénzügyi művelete és egy főrészvényese közötti nézeteltérést magyar-osztrák érdekharonak minősíteni, a helyzet teljes félreismérését és talbeosn a szóban levő pénzműveletnek beteges tulbecsülését jelenti: egyre kell a t. sajtót figyelmeztetnem.

Az osztrák pénz, ha egyszer itt van köztünk, csak éppen olyan pénz, mint bármely más; a nemzetközi jog és a nemzetközi becsület pedig megköveteli, hogy az idegen a maga érdekeit szabadon megvédhesse, ha biza az ország civilizált voltában, millióit magyar vállalatban elhelyezte. Az ország becsülete van ezzel angeaélva, mert becsületével felel a külföldnek, ha sem hivatalból föl nem ügyvel a részvénytársaságok ügykezelésére; miként a külföldön, sem a jogvédelmet nem respektálja és ebből a mulasztásból baj származik. Az ügyvédi kar pedig soha nem teljesít hazaflasabb hivatást, mint mikor a külföldnek bizonyoságot tesz arról, hogy hazánkban a mások jogai minden áramlat ellenében védelemre számíthatnak. Ez az én felfogásom a hazának tartozó hűségéről és az ügyvédi kar magas hivatásáról. Ha az ellenkező felfogás jutna érvényre, a külföld hamar okulna a tapasztalatokon: hodie tibi, cras mihi.

Nagy szerencsétlenségünk nekünk, hogy ismerve hazafias érzékenységünket, csak úgy jászának leg-nemesebb lelki húrjainkon legindületosebb hangulatainkkal. A magyar sajtónak ez a fennkölt érzékenysége megfosztja őt a kritikától.

Pollák Illés.

Ebben a nyilatkozatomban, melyet lojalis készséggel köztünk, vannak észrevételek, amelyek nem vonatkoznak a Budapesti Napló vasárnapi cikkére. Ezekkel tehát nincs miért foglalkoznunk. A többi reflexió kivétel nélkül olyan, hogy nem illethet kizárólag minket, mert olyan bíráló megjegyzésekkel van szemközt, amelyek nem egyedül a mieink, hanem ugyyszóva az egész sajtói. Válaszunk a nyilatkozatra a következő: Tény, hogy a Jelzáloghitelbank tranzakciójára vonatkozó ténybeli adatok az igazgatóság kommunikációjából valók. De ez a kommuniké csak a tiszta és rideg igazságot, a tényeket tartalmazta. Ezeknek a közlését és méltánylását pedig ferde színben feltüntetni annyit, mint támadni a sajtót, amely sietett elismerését leróni egy nagyszabású, hazafias, valósággal eseményszámba menő művellet irányában. A Jelzáloghitelbank tranzakciója ország-szerte a legmelegebb szimpátiával találkozott. Ugy üdvözölték, mint egy nagyszabású vívmányt a magyar pénzpiac terén. Ha hát ez a magyar érdekből fontos, nevezetes, kiváló értékű tranzakció, amelynek haszna, sulya kétségtelen, éppen osztrák részvényesek köréből ostromolitik meg, ez a magyar piac régi tapasztalásai szerint ritkán szokott a magyar érdeket iránt való forró szeretetből történni. Sajátszerű, hogy most sem találkoznak egyetlen argumentummal sem, amely a tranzakciónak akár akülozt szépségét is egy hájzálányra rontani tudná. Itt tehát nem a publicistákai és jogi téren egyaránt kitünő nyilatkozó részén, de megbízóli részén szándékosság van. Amit a nyilatkozat elvi tekintetből mond a külföldi tőke védelméről és e védelem szabadságáról, az szintiszta igazság. De különös, hogy minden tárgyi argumentum nélkül a külföldi tőkét Magyarországon éppen most akarják megvédelmezni, amikor a magyar piac iránt való feltétlen bizalmának ilyen eklatáns jelét adta és lehetővé tette, hogy egy nagyarányú pénzügyi siker lépjen sok esztendő tespedésének a helyére.

Ipár és kereskedelem.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank részvényeseinek folyó hó 20-iki rendkívüli közgyűlésében hozott határozatai, melyek szerint a részvénytőkének 50.000 darab egyenként 100 arany forintból szóló részvény kibocsátása által 20.000.000 arany forintra leendő felemelése és az alapszabályok megfelelő módosítása kimondatott, a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényeszek folyó hó 22-én 71124. szám alatt kelt végzésével a kereskedelmi cégjegyzékbe bejegyeztettek.

A gazdasági munkáspénztárak. Még alig mult el félesztendeje, hogy az Országos Gazdasági Munkás-és Cselédpénztár, Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek e nemes intézménye életbe lépett és máris fényes bizonyítékát adta annak, hogy milyen nagy szükség volt nálunk ennek a segélypénztárnak megalapítására. A segélypénztár félesztendős működése világosan bizonyítja, hogy a föld népet gyakran éri olyan baj, melytől munkásképtelenné teszi és gyakran fordulnak elő olyan balesetek, melyek a földmives népet örökre megfosztják a kenyérkeresettől. Most érkeznek be a földművelésügyi miniszteriumba a segélypénztáraknak az elmúlt hat hónapról szóló je-

lentéseik, melyek teljesen megvilágítják e nemes intézményt. A jelentésekkel együtt igen sok helyről üdvözölő feliratok érkeztek az intézmény megteremtőjéhez, Darányi Ignác földművelésügyi miniszterhez.

A nyomtatványi és szerződési bélyegilletékek. A pénzügyminiszter, mint a hivatalos lap tegnapi számában olvassuk, rendeletet adott ki a nyomtatványi és szerződési bélyegilletékeknek bizonyos esetekben készpénzben leendő lerovásáról szóló 1901. évi XIV. törvényoikk végrehajtása tárgyában. A miniszter a július 17-ik napján életbelépő törvényvel kapcsolatban a következőket rendeli el:

E törvény intézkedése értelmében azok az állami hatóságok és hivatalok, állami üzemek és vállalatok, ugyszintén a törvényhatóságok, amelyek tölem akár kérvényük folytán, akár saját elhatározásom következtében erre engedélyt nyerneik, illetve utasítva lesznek, a m. kir. postatakarékpénztár cheque és clearingforgalma s az osztrák-magyar bank giroforgalma utján kiegyenlített összegek után járó nyugtatványi és esetleg az 1881. XXVI. t.cikk 10. §-a szerint járó szerződési bélyegilletéket a jogosult járandóságából levonni, s az illetékes kir. adóhivatalba, vagy állampénztárba beszállítani tartoznak.

Azok az állami hatóságok, hivatalok, állami üzemek és vállalatok, valamint a törvényhatóságok, melyek a nyugtatványi és szerződési bélyegilletékek e törvény rendelkezése szerint való lerovására igényt tartanak, kötelesek erre vonatkozó kérelmükkel hozzám fordulni s a törvényben jelzett módon, az ott megjelölt illetékeket csak a tölem nyert engedély alapján, az engedélyező határozatban megjelölt határidőtől kezdve annak jogosítva leróni. Engedély nélkül e törvényben szabályozott lerovási módot alkalmazni nem szabad.

Azok az állami hatóságok és hivatalok, állami üzemek és vállalatok, valamint a törvényhatóságok, melyek a nyugtatványi és szerződési bélyegilletékek e törvény értelmében leendő lerovására engedélyt nyerneik, illetve általam utasítva lesznek, a levont bélyegilletékek tetelenként feltüntető naplót vezetni kötelesek, amely naplónak a következő rovatokat kell tartalmaznia:

1. sorszámot, 2. a jogcímet, melynek alapján a kifizetés történt, 3. a kiutalványozott összeget, 4. az utalvány keltét és számát, 5. a levont illetéket és pedig külön kitüntetve a szerződési, külön a nyugtatványi bélyegilletékek összegét.

E naplóról készítendő kivonat kapcsán köteles az illető állami hatóság, hivatal, állami vállalat, üzem, törvényhatóság az egyneked év alatt levont összes illetéket a következő évnegyed 2. első hónapjának 15-ik napjára a hatóság, hivatal, vállalat vagy üzeme nézve illetékes királyi adóhivatalba vagy királyi állampénztárba készpénzben beszállítani.

A naplókivonat elkönyvelésénél, a kivonat kapcsán beszállított illeték elszámolásánál, a felülvizsgálatnál, a netáni pótilleték előírásnál ugyanazon eljárás követendő, amely a társulatok által, naplókivonatok kapcsán, készpénzben teljesített illeték lerovásoknál irányadó.

A pénzügyigazgatóság kiküldött közege által, a bélyegellenőrzési szemlék foganatosítása alkalmával ellenőrizni az illeték pontos lerovását. E célból minden pénzügyigazgatóság köteles nyilvántartást vezetni azon állami hatóságok kivatalok, állami vállalatok és üzemekről, valamint a törvényhatóságokról, melyeknek e törvény értelmében a nyugtatványi és szerződési illeték készpénzben való lerovása engedélyezve van. E nyilvántartásban felvett, most felsorolt helyeken évenként rendszeres bélyegellenőrzési szemlék lesznek foganatosítandók, mely alkalommal a kiküldött szemlebiztos a naplókivonatokat a könyvekkel és utalványokkal összehasonlítja, köteles arról meggyőződést szerezni, hogy az illeték megfelelő mérvben van levonva, a levont összeg pontosan be van szállítva.

Különösen szem előtt kell tartania a pénzügyigazgatóságnak azt a körülményt, hogy a nyugtatványi és szerződési bélyegilletékek készpénzben való lerovása a törvény alapján, csak a m. kir. postatakarékpénztár cheque- és clearing forgalma s az osztrák-magyar bank giro-forgalma utján kiegyenlített összegekre nézve foglalhat helyt, más uton eszabközlő fizetéseknel az eddigi érvényben levő szabályok rendelkezései maradnak érvényben. Továbbá nagy gondot kell fordítania arra, hogy a magyar királyi postatakarékpénztár cheque- és clearing-forgalma, s az osztrák-magyar bank giro-forgalma utján kiegyenlített összegek után járó illetéket csak azok az állami hatóságok, hivatalok, állami vállalatok és üzemek s törvényhatóságok róhatják le a e törvény rendelkezése szerint, amelyeknek erre nézve engedélyt adtam, illetve melyeknél ezt a lerovási módot elrendelendőnek találtam. Hogy a pénzügyigazgatóságnak erre vonatkozó ellenőrzését megkönnyitsem, az illető pénzügyigazgatóságot minden egyes esetben az engedély megadásáról, illetve a lerovásnak a szóban forgó törvény értelmében való teljesítésére vonatkozó rendeletéről értesíteni fogom. Ezen értesítés alapján pontos nyilvántartás vezetendő, mely nyilvántartás egyrészt a bélyegellenőrzési szemlék elrendelésénél, másrészt az ellenőrzés gyakorlásánál fontos rendeltetéssel bír.

Kötelességévé tiszem a kir. pénzügyigazgatóságoknak, miszerint minden olyan esetben, midőn arról szereznek tudomást, hogy valamely hatóság, állami hivatal, vállalat, vagy üzem engedély nélkül e törvény rendelkezései értelmében rója le az illetéket, a visszaélés megállítására céljából hozzam haladéktalanul jelentést tegyenek. Ugyancsak jelentést teendő minden leltünőbb mulasztásról és rendellenességéről, melyről a pénzügyigazgatóságok az ellenőrzés gyakorlása közben tudomást szereznek, ha a mulasztás vagy rendellenesség megszüntetése tekintetében saját hatá-

körükben nem intérték, vagy az általuk tett intézkedések eredménye nem vezetének.

Végül különösen felhívom a pénzügyvizsgálóságok figyelmét a törvény 2. §-ának arra a rendelkezésére, mely szerint a m. kir. postakárpénztár cheque és clearing-irgalmra s az osztrák-magyar bank giroforgalma útján lerótt összegek után, azok az állami bankok és hivatalok, állami vállalatok és üzemek s a törvényhatóságok, melyek az illeték készpénzben való lerovására engedélyt kaptak, vagy általam köteleve lesznék, a nyugtávyai és szerződési bélyegilletéket a felektől levonni s az állami pénztárakba beszállítatni akkor is kötelesek, ha a kiegyenlített összegről nyugtávyt nem állítanak ki.

Budapesten, 1901. évi július hó 13-án.

A m. kir. pénzügyminiszterium.

Buzakeményítő és osztr. (Schwarz és Tauber nagykanizsai cég tudósítása.) Az üzletmenet mindkét cikkből a lefolyt héten gyenge volt. Napj. jegyzéseink: Kisz. kivonat 00 135.— K. aranyosír 0 63.— K., buzakeményítő tiszta 32.— K. nagyobb vételnél, a gyári állomáshoz szállítva.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 2422 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürű 44 f.-től 47 f.-ig, kivételesen — f. — kg.-ként, (vagy 36.— k.-tól 44.— k.-ig páronként), középminőségű ürű 38 f.-től 42 f.-ig, kivételesen — f. — kg.-ként, vagy 28.— k.-tól 34 k.-ig páronként, kosokért — f.-től — f.-ig, kivételesen — f.-től — f.-ig, vagy — k.-tól — k.-ig, középminőségű gyapjas — f.-től — f.-ig, kivételesen — f. — kg.-ként, vagy — k.-tól — k.-ig páronként, kosok legjobb minőségű — fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként 28.— korona, szerbiai juhok páronként 18—26 korona, romániai juhok páronként 18—20 korona, kiseleztezt juhokért — fillér kg-ért (34—36 korona páronként) kecskéik — korona páronként. Elsőrendű ürűre a kereslet meglehetősen jó volt, míg közepes és silányabb minőségek kilogrammonként még fillérrel esőkentek. Mintegy 700 darab eladatlanul maradt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi július 22. Készlet 533 darab. Erkezett 900 darab. Összesen 1433 darab. Eladott 700 darab. Maradt 733 darab. Napj. árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—90 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 84—94 koronáig, 320—380 klg. sulyban 84—88 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 78—82 koronáig. Malac — korona. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi vágómarhavásár. Július 22. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott: 4118 darab magyar fajtájú, 477 darab galiciai fajtájú, 44 darab bukovinai fajtájú, 761 darab német fajtájú, összesen tehát 5271 darab szarvasmarha. Nagyobb felhajtásra az árak valamivel esőkentek. Jegyzések: 100 kilogrammonként élő sulyban: magyar hizőőkör I. minőségű 65—72—fillér, kivételesen —74 fillér, II. minőségű 57—64 fillér, III. minőségű 50—56 fillér, galiciai hizőőkör I. minőségű 70—74—fillér, kivételesen —fillér, II. minőségű 64—69 fillér, III. minőségű 58—63 fillér, német hizőőkör I. minőségű 74—77 fillér, kivételesen 80 fillér, II. minőségű 64—72 fillér, III. minőségű 58—63 fillér. Legelő ökor 48—56 fillér, bika és tehén 100 kilogrammonként 40—64 korona. Kivételesen 66 korona.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, július 22.

Ma rendkívül gyenge volt a forgalom s elkelt 22.000 mm. 5 fillérig olcsóbb árak mellett.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 500 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 500 mm. 77-5 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 78-6 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78-3 k. 7 K. 80 f.

Fehérmegyei: 100 mm. 77-5 k. 8 K. 05 f. Pestmegyei: 200 mm. 77 k. 7 K. 80 f. Makói: 2300 mm. 78 k. 8 K. 17 1/2 f. Raktárár: 1400 mm. 76-7 k. 7 K. 70 f., 650 mm. 76-5 k. 7 K. 70 f., 3850 mm. 76-5 k. 7 K. 67 1/2 f., 1350 mm. 76-3 k. 7 K. 67 1/2 f.

Szerbiai: 2000 mm. 74-5 k. 7 K. 10 f. Új buza, Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 109 mm. 79-4 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78-7 k. 8 K. 10 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79-4 k. 8 K. 10 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 77-5 k. 8 K. — f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f.

Felső-Tisza: 100 mm 81 k. 8 K. 15 f. Pestmegyei: 800 mm. 78 k. 8 K. 05 fillér sárga, 200 mm. 79 k. 8 K. — f., 800 mm. 78-5 k. 7 K. 95 f., 250 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 75 f. üszkös.

Mind három hónapra. Rozs (uj): 200 mm. 6 K. 80 f., 100 mm. 6 K. 88 f. paritás. 1000 mm. 6 K. 62 1/2 f. ab hajó Paks. Arpa (uj): 100 mm. 6 K. 27 1/2 f. malomba. Zab: 200 mm. 7 K. 17 f.

Repece (uj): 100 mm. 12 K. 57 1/2 f. paritás. Készpénzesítés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde közlései szerint készpénzben 50

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kiló, K.-tól, K.-ig, 50 Kilogramm Ára, K.-tól, K.-ig, 100 Kilogramm Ára. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kiló, K.-tól, K.-ig, 50 Kilogramm Ára, K.-tól, K.-ig, 100 Kilogramm Ára. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Köles.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3, Price 4. Rows include Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri augusztusra, Májusi tengeri 1902., Augusztusi repace.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3, Price 4. Rows include Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri augusztusra, Májusi tengeri 1902., Repace augusztusra.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3, Price 4. Rows include Buza 1901. októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Májusi tengeri 1902., Repace augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde a teljesen csendes hangulat következtében nem igen élénk képet tüntetett fel, melylyel azután az áraknak csaknem változatlan volta is együtt járt. A zárlat csendes volt.

A helyi piacon csupán Közúti vasutakban volt némi üzlet, csekély változással.

A délitözsde továbbra is bányádt maradt, a forgalom igen szűk határok közt mozgott csekély eséssel.

A valuták és érváltók változatlanok. Az előtözsde csendes.

Közltek: Osztrák hitelrészvény 635.50—637.25. Államvasutak 641.—641.50. Jelzálogbanki. 451.50—452.50. Rimamurányi 449.—451.—. Kereskedelmi bank 2428.—2432.— korona.

A délitözsde kedvtelen. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 639.—640.—. Osztrák hitelrészvény 634.—635.25. Jelzálogbank részvény 450.—451.50. Közúti vasut 575.— korona.

Forgalomba került tovább: Magyar kereskedelmi bank 2425.—. Salgótarjáni 564.—. Városi vasut 238.— korona.

Utótözsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 635.25. Magyar hitelrészvény 640.—. Leszámitoló bank 430.50. Rimamurányi vasmű részvény 460.—. Osztrák-Magyar államvasut 640.—. Közúti vasut 575.—. Villamos vasut részvény 282.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerői hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: luerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznósír: budapesti: 49.—49.50 korona, vidéki — korona. Táblássalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 40.—40.50, korona, 3 darabos 42.—42.50, korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 86 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.—korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 86 darabos 13.25—13.60 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—20.—korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, július 22. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Buza 6szre 8.46—8.17. Rozs 6szre 7.06. Zab 6szre 8.64. Tengeri szeptember-októberre 5.75. Tengeri május-juniusra 5.38 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde az orosz pénzügyminiszter új programjára való tekintettel jól indult. Déli tözsde Berlinre tartozkodó. Zárlatok gyöngült.

Bécs, július 22. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-os aranyjárdék 118.35. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 143.50. Magyar vasúti kölcsön estében 100.45. Magyar kőveti vasúti állami kötvény 118.30. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 446.—. Magyar koronajárdék 92.95. 4 1/2-os Magyar földterhm. kötvény 92.70. Magyar hitelbank részvény 640.50. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 173.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 350.50. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —.

Bécs, július 22. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/20-os papírajárdék 99.—. 4 1/20-os osztr. aranyjárdék 118.45. 1860-os sorsjegye 139.50. Osztrák hitelsorsjegye 389.—. Angol-osztrák bank 271.—. Bécsi bankjegyesület 446.50. Osztrák-magyar bank 1650.—. Déli vasut 92.—. Dunagőzhajózási részvény 796.—. Dohányrészvény 285.—. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.45. 4 2/20-os ezüst járadék 98.05. Osztrák koronajárdék 95.65. 1864-iki sorsjegye 207.50. Osztrák hitelintézet részvény 635.50. Unionbank 539.—. Osztrák Länderbank 403.50. Osztrák-magyar államvasut 640.—. Elbavölgyi vasut 486.—. Alpesi bányarészvény 425.50. 20 frank arany 19.03. Londoni váltóár 239.60. Bécsi Tramway Ltt B. 236.—. Bécsi Tramway Ltt A. 242.—. Lipót kőbő —. Az irányzat elütetlen.

Bécs, július 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magyirgorgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 637.50. Magyar hitelrészvény 641.50. Angol-Osztrák bank 271.50. Bécsi bankjegyesület 446.75. Union bank 540.—. Länderbank 404.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 640.—. Lombard 92.—. Elbavölgyi vasut 487.50. Északnyugati vasut részvény 447.50. Dohányrészvény 286.—. Rimamurányi vasmű 448.—. Alpesi bányarészvény 425.—. Májusi járadék 99.—. Magyar korona járadék 93.75. Török sorsjegyek 101.—. Német birodalmi márka 117.50.—. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 22. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde csendesen indult. Helyi értékek részben gyengébbek voltak, mert sem a tőzsdén belül, sem kívülről nem mutatkozott érdeklődés. A nagy hőség is nyomásztan hatott az üzletre. A bank-piac is gyengébb volt és a bányarétekek piacán a kohórétegek bányádtagsága nyomást gyakorolt a kőszénártekekre. Járadékban és vasutakban nem volt vedők. Később is gyenge volt a piac, de az árfoyakom nem változtak, csak Consolidation-részvények voltak nyomottak. A tőzsde bányádtagságát azokkal okolták meg, hogy Terindlen oberhausen szükségny nyole milliónyi passzívával megsközött. Allitogás több cég és bankház is érdekelve van. Magánleszámitolási kamatláb 2 1/2 1/2.

Berlin, július 22. (Zárlat.) 4 2/20-os papírajárdék 99.—. 4 1/20-os osztrák aranyjárdék 100.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar államvasut 136.90. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasúti beruházási kölcsön 193.—. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 173.—. Általános villamosági Edison 176.—. Geisenkirchen 161.70. Laura-kőbő 181.—. 4 2/20-os ezüstjárdék —. 4 1/20-os magyar aranyjárdék 100.—. Osztrák hitelrészvény 199.60. Déli vasut 22.40. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.—. 4 1/20-os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 97.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 149.90. Harpeni 149.80. Az irányzat gyenge.

Hamburg, július 22. (Zárlat.) 4 2/20-os ezüstjárdék 98.90. 1880. sorsjegye 140.—. Déli vasut 22.25. 4 1/20-os osztrák aranyjárdék 100.45. Osztrák hitelrészvény 199.50. Osztrák-magyar államvasut 136.75. Olasz járadék 97.—. 4 1/20-os Magyar aranyjárdék 100.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, július 22. (Zárlat.) 4 2/20-os papírajárdék 98.90. 4 1/20-os osztrák aranyjárdék 100.70. Magyar koronajárdék 93.85. Osztrák-magyar bank 117.—. Déli vasut 22.40. Elbavölgyi vasut 122.—. Londoni váltóár 20.40. Bécsi bankjegyesület 112.30. Villamos részvény 121.—. 3 1/20-os magyar aranykölcsön 83.40. 4 2/20-os ezüstjárdék 98.90. 4 1/20-os magyar aranyjárdék —. Osztrák hitelrészvény 199.80. Osztrák-magyar államvasut 137.30. Északnyugati vasut 121.10. Bécsi váltóár 85.05. Párisi váltóár 81.05. Unio bank —. Alpesi bányarészvény 207.—. Az irányzat gyenge.

Páris, július 22. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/20-os osztrák aranyjárdék 101.40. Osztrák Länderbank —. 3 1/20-os francia járadék 100.60. Ottomanbank 533.—. 3 1/20-os francia járadék 101.77. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut 114.—. 4 1/20-os magyar aranyjárdék 100.50. Párisi bankrészvény 1048.—. Olasz járadék 96.60. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelintézet részvény 12.15. Török dohányrészvény 316.—. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszrnok jelentése.

Július 22. A sertésüzlet irányzata csendes. A Híatói sertések ára: I. A Magyarországi 5rendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) 78—80 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 84—86—fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 85—86—fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 86—88 fillérig. — II. Magyar: szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronként 240—230 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban, — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stach),

Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) ... Kőnyvíz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) ...

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 22. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter dr. Borak Imre szabadkai községi főgimnáziumi tanárát a cselegtéri állami főgimnáziumhoz végleges rendes tanárára; ...

Napirend.

Napló. Kedd, július 23. — Római katolikus: Apollinár ptk. — Protestáns: Apollinár. — Görög-orosz: (július 10.) Leonc vt. — Zsidó: Ab. 7. — Nap két: 4 óra 11 perckor. — Nyugszik 7 óra 27 perckor. — Az oroszlan jögybe lép: délután 3 óra 24 perckor. — Hold két: délután. — Nyugszik: este 10 óra 38 perckor. — Első negyed: délután 2 óra 58 perckor. ...

maximum terjeszkedik az Atlanti-Oceánról. A másik maximum Oroszországot borítja s lassan Kelet-felé húzódik. A balkáni depresszió egy helyben vesztgel. Az idő ennélfogva burrosabbra és csapadékosabbra, illetve zivatarosabbra fordult. A hőmérséklet eloszása lényegében változatlan. ...

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Horva, Vág, Kaba, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krasna, Laborca, Ung) and water level measurements in meters for various stations like Schrding, Passau, Linz, etc.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 22. A nyugati depresszió előrenyomult a kontinensre és Angliát és Németországot borította el és nyomában egy új

borait. A Gyöngyös-visontai bortermelők szövetsége mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja 1899. és 1900. években termelt. a következő árakban szállítja: hektója 1900. évi visontai nehéz vörös (bikavér) 80 kor. ...

Szenzációs. Sodor-palackok. A világ legkisebb limonade és szikvízkészülete. Egyszerű, kellemes, olcsó. Vezérképviselőség Magyarország részére Budapest: Kertész Tódornál, Geittner és Rauschnál, K. Istóf-tér. Andrásy-ut 8.

„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban Magyarországi fiók: Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. A társaság vagyona 1899. december 31-én ... kor. 177,060.451.— Évi bevétel biztosítások és kamatból 1899. évi december 31-én ... 30,835.871.—

Öt év életemből. Dreyfus Alfréd. (Szenvédéseim az Ördögvilágon ... 103-104. táblákban látható.) Dreyfus kapitány sajátkezű rajz- és kőrisztalival. Második teljes kiadás. Képelel 230 oldalnyi tartalommal 40 kr. ...

BAYER-főle Magyar turista-lapasz Tyukszem, bőrkéreg és bőrkeményedés ellen biztosan és gyorsan ható szer. I eredeti tekercs 50 fill. ... Vöröskereszt gyógytár Budapest, VI. Andrásy-ut 51.

BUDAPEST Kirándulási térképe. Készítette: Hátsék Ignác m. kir. térképész. Budapest és vidéke legkényelmesebben áttekinthető, élel színes, részletes térképe. ...

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP. GICHNER JANOS paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vashatár stb. nagy raklára. Budapest, VII. Erzsébet-kört 20. ...

Titkos betegségek ellen. 20 évi, részben szatonarvosai a becsi és budapesti katonakórházakban, részben magánorvos tapasztalatai után legelőszöbben ajánlható D. KAJDACS, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Electrotherapiai rendelő-intézete IV. Kigly-utca 5. I. em. Klottid-palota (ajtóház és lift használata). ...

